

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik
Tone Maslo — Tiska Celjska tiskarna — Ured-
ništvo: Celje, Titov trg 1 — Pošt. pred. 123 —
Telef.: uredništvo 24-25, uprava 25-25 — Tek-
st.: 420-T-250 pri NB FLRJ v Celju — Letna
saročnina 500, polletna 250, četrtletna 125
dinarjev — Izhaja vsak petek — Poština
plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo

OB TEDNU TISKA IN RADIA

Naš tisk je in mora biti sredstvo za širjenje politične, gospodarske, strokovne in kulturne izobrazbe

PREDSEDNIK TITO POKROVITELJ

proslave desetletnice Zveze
novinarjev Jugoslavije

Predsednik republike maršal
Tito je počastil praznovanje 10-
letnice obstoja Zveze novinarjev
Jugoslavije s tem, da je sprejel
pokroviteljstvo nad proslavami,
ki bodo v naši državi od 20. do
27. novembra. S tem je dal polno
priznanje novinarjem kot politi-
čnim delavcem in njihovim deset-
letnim uspehom pri graditvi so-
cialistične zavesti delovnih ljudi.

Ob Tednu tiska in radia je prav, da
se spominjamo pomena, vloge in raz-
voja našega tiska ter ljudi — novinar-
jev in dopisnikov, ki so omogočili, da
je naš tisk v razmeroma kratkem času
dosegel tako pomembne uspehe. Ob tej
priliki je naša dolžnost, da zastavimo
vse sile, da bi naš tisk ob še večji pod-
pori vsega delovnega ljudstva ter po-
litičnih organizacij dosegel še večje
uspehe ter da bi napredna tiskana be-
seda prodrla še globlje med naše ljudi,
v najbolj zakonito našo vas.

Od našega delavnega človeka v to-
varni in na vasi, od našega volivca v
občini, je odvisen hitrejši razvoj in
uspehi v našem gospodarstvu, v de-
lavskem in družbenem upravljanju,
kar je osnovna postavka naše poti v
socializem. Za takšne naloge pa so
potrebni razgledani, zavedni in sposob-
ni ljudje. Tisk in radio pa brez dvoma
imata eno najvažnejših nalog pri pre-
vzgoji naših delovnih ljudi v zavedne
socialistične borce.

Že v času narodnoosvobodilne borbe
se je naše vodstvo pomembne vloge
tiska prav dobro zavedalo. Stevilne
partizanske ilegalne tiskarne in tehni-
ke so pod najtežjimi pogoji širile na-
predno misel in vplivale pogum v zma-
go borcem ter ljudem, ki so trpeli pod
okupatorjem. S kurirji in preko drugih
zvez se je širila revolucionarna beseda
iz osvobodjenega ozemlja, ki je postala
upor in zmaga. Narodnoosvobodilno gi-
banje se je širilo, vera v zmago revolu-
cije je postajala vedno močnejša.
Padale so množične herojske žrt-
ve, padali so tvorci revolucionarne ide-
je, padali so junaki v ilegalnih tiskar-
nah in kurirji, ki so prinašali tisk, to-
da revolucionarna beseda je postajala
vedno močnejša. Njena moč je bila
bolj probojna od puškega zrna. Iz
borca in aktivista pa se je izoblikoval
lik poklicnega novinarja naše sociali-
stične domovine.

Pomen, vlogo in razvoj našega tiska
po osvoboditvi bomo najbolj razumeli,
če se bomo poslužili misli, ki so jih o
tisku izrekli naši vodilni ljudje.

Tovariš Tito je v razgovoru z dele-
gacijo novinarjev 22. aprila letos dejal:

»Sedaj smo lahko zadovoljni s kva-
liteto tiska, ker se odpravljajo neke-
re slabosti, ki so se prej čutile v našem
tisku. Potreben je čim večji študij pri
obravnavanju problematike v tisku,
kar zahteva specializacijo novinarjev
za posamezna vprašanja. Prav posebno
pozornost je treba posvetiti, da se no-
vinarji specializirajo za ekonomske
probleme.« Predsednik Tito je še prav
posebno poudaril čim širše sodelova-

nje s tiskom in seznanjanje novinar-
jev o aktualnih notranjih in zunanje
političnih vprašanjih.

Tovariš Edvard Kardelj je lani v de-
cembru v razgovoru z novinarji med
drugim dejal približno takole:

»Opaziti je stalen napredek naših
listov, ki pa v zvezi temu še niso na
takšni višini, na kakršni naj bi bili.
Prav gospodarske rubrike v naših čas-
opisih bi morale konstruktivno odra-
žati tisto najpomembnejše v socialistič-
ni Jugoslaviji, tisto, s čimer si v naj-
večji meri lahko ustvarimo še večji
ugled v svetu, tisto, kar je dejansko
največje pionirsko delo naše generaci-
je za lepšo prihodnost naših narodov,
hkrati pa za primer ostalemu svetu.
Naši listi v kolikor še niso, naj bi po-
stali našim gospodarstvenikom prvi po-
močniki s svojimi dognanimi analiza-
mi, komentarji, članki, pregledi in s
svojim objektivnim razčlenjevanjem
pojavnosti na terenu, v občini, v podjetju,
komuni, republiki in državi sploh.«

Tovariš Miha Marinko je v svojem
govoru na proslavi 20-letnice »Ljudske
pravice« v Dol. Lendavi oktobra 1954
med drugim dejal:

»Našemu tisku je v vsej preteklosti
naših slavnih in zmagovitih borb bila
osnovna naloga, kazati resnico krivič-
nega izkoriščevalskega družbenega si-
stema in pot k napredku.

Danes, ko so ustvarjene oblike za po-
polno uveljavljanje vsakega posamez-
nika v našem družbenem upravljanju,
je vloga tiska, njegova odgovornost
zlasti velika in zahtevna. Naš tisk je
in mora biti sredstvo za širjenje poli-
tične, gospodarske, strokovne in kul-
turne izobrazbe ter zdravega razvedri-
la delovnemu človeku, da mu posre-
duje znanje, ki mu je potrebno, da se
koristno uveljavlja v neposrednem
družbenem udeleževanju; odpirati mu
mora obzorje in perspektivo, ki mu
omogoča spoznavati prava sredstva in
pota, ki so najbolj učinkovita za naš
vsestranski uspešen razvoj.

Naš tisk, ki ga upravljajo in usmer-
jajo naše socialistične družbene orga-
nizacije, nosi v tem pogledu zlasti ve-
liko odgovornost, saj mu je edini na-
men: vzgoja socialističnega človeka.«

Tovarišica Vida Tomšič je ob odkrit-
ju spominske plošče na Telovadnem
domu v Metliki, v katerem je bilo pred
12 leti ustanovljeno Novinarsko dru-
štvo Slovenije, dejala:

»Bili najgloblje povezani z resničnimi
interesi napredka človeštva, biti glasnik
osvobodilnih misli in ne nasadati lepim
frazam z demagoško vsebino, ostaja do
dnešnjega dne osnovni politični pro-
blem novinarskega dela. Zato je po-
trebno, da je novinar ne samo pozna-
valec predmeta, o katerem piše, ampak
tudi razgledan politik.«

Tovariš Boris Ziherl je ob svečani
proslavi praznika naprednega tiska v
Ljubljani, dne 5. oktobra lani, med
drugim dejal:

»Samo iz predanosti resničnim in
trajnim interesom delovnega ljudstva,
ki se utrjuje s teoretičnim in praktič-
nim proučevanjem, kar se pri nas do-
gaja, samo iz povezanosti z delovnim
ljudstvom se poraja načelno pisanje,
s katerim se sodobni napredni novi-
narji edino lahko uspešno zoperstav-
ljajo reakcionarnim vplivom ter malo-
meščanski stihiji in brezperspektivno-
sti.«

Predsednik Novinarskega društva
Slovenije tovariš Tomaž Brejc je v »No-
vinarju« septembra letos med drugim
napisal:

»Kdorkoli bo pisal o delovanju na-
ših časnikov v teh desetih letih, bo mo-
ral priznati, da so svoje naloge v glav-
nem pravilno izpolnjevali. Od začetka
do danes so vzpodbujali in hrabрили
ljudi v naporih za obnovo naše deže-
le, za uspešno izpolnjevanje nalog pe-
letnega gospodarskega plana, v obram-
bi naše neodvisnosti itd. Če spadamo
danes v vrsto najrazgledanejših ljud-

stev na svetu, je to v precejšnji meri
tudi zasluga našega tiska.

Tovariš Ivan Regent, častni član No-
vinarskega društva je lani na občnem
zboru novinarjev Slovenije med dru-
gim poudaril naslednje:

»Naše časopise se ne more primer-
jati z listi v kapitalističnih državah,
saj njegova vloga ni samo v tem, da
spremlja našo družbeno ureditev, tem-
več ima tudi izredno veliko nalogo,
prispevati k razvijanju in pogloblja-
nju izobrazbe našega delavskega raz-
reda, da si bo lahko kot vsak razred,
ki je prišel na oblast, osvojil vse zna-
nje, ki ga je dosegla človeška družba
do njegovega nastopa.«

To so zelo laskave besede, ki so jih

Spored prireditev v „Tednu tiska in radia“

Pod pokroviteljstvom Okrajnega odbora Socialistične zveze delovnih
ljudi v Celju organizira podružnica Društva novinarjev Slovenije v
Celju v okraju Celje od 19. do 27. novembra 1955 »Teden tiska in radia«,
ki ga v istem času praznujemo po vsej Jugoslaviji pod pokroviteljstvom
predsednika republike tov. Tita.

Okrajni odbor SZDL v Celju bo v okraju organiziral razgovore z
najodgovornejšimi političnimi, gospodarskimi in prosvetnimi osebnostmi
po občinah o pomenu, vlogi ter razširjenosti tiska in števila radijskih
naročnikov. Poleg tega bo po vseh šolah posvečena tisku in radiu po-
sebna šolska ura.

V Celju bodo v tem tednu naslednje prireditve:
V soboto, 19. novembra v Narodnem domu ob 19,30:

SVEČAN NOVINARSKI KONCERT

Spored:

SLAVNOSTNI GOVOR

Samostojen koncert godalnega orkestra SKUD »Ivan Cankar« pod
vodstvom DUŠANA SANCINA — Solist: KARLO RUPEL.

Spored celotnega večera bo prenašal »Radio Celje«.

V nedeljo, 20. novembra v vogalni dvorani Narodnega doma ob 10. uri:

svečana otvoritev razstave

»DESET LET NAPREDNEGA TISKA IN RADIA«

Na razstavi sodelujejo: Celjski tehnik, Radio-Celje, Muzej NOB,
Studijska knjižnica, Slovenski poročevalec, Ljudska pravica, Večer, Ve-
lenjski rudar, Hmeljar, Gledališki list, Kovinar (Store), Cinkarnar, Kon-
tako, Emažirlec, Glasilo Betona, občasni listi društev, občasne založbe
v zadnjih 10 letih itd.

V nedeljo dopoldne bo v Celju posvetovanje dopisnikov iz celjskega
okraja. Razstava bo odprta od 20. do 27. novembra. Vsak dan od 16. do
18. ure bo »Radio-Celje« oddajal zabavno glasbo in želje za obiskovalce
na razstavi. Med tednom bo tudi organizirano več skupinskih obiskov
v Celjsko tiskarno.

K vsem prireditvam vljudno vabimo!

Odbor za proslavo

»TEDNA TISKA IN RADIA« V CELJU

Tisk - najmočnejše propagandno sredstvo

izrekli o tisku naši vodilni ljudje. Ven-
dar v naših časopisih je še nekaj po-
manjkljivosti in ne majhna med temi
je ta, da v listih pišejo pretežno novi-
narji. Slabost tega se večkrat kaže v
tem, da novinarji morajo v razmeroma
kratkem času napisati članek o nekem
problemu, v katerega se ne morejo do-
volj poglobiti. Zato je tudi poročanje
enostransko in včasih pomanjkljivo.

Zato bi se morali na primer v na-
šem domačem listu bolj oglašati vo-
dilni ljudje iz podjetij ter iz okrajnih,
oblastnih in političnih forumov. Ko-
liko bogatih, plodnih in koristnih misli
čujemo večkrat na kakšnem sestanku
ali konferenci, ki bi bile vredne po-
sebnih obdelav, pa ostanejo le v ožjem
krogu, ker jih nihče ne posreduje širši
javnosti? V tem pogledu je prav, da
se ob Tednu tiska spomnimo besed, ki
jih je nedavno napisal tovariš Tomaž
Brejc v »Ljudski pravici«:

»Menim, da niso dolžni pisati samo
novinarji, temveč naj z dobrimi pri-
spevki pomagajo našemu časopisju vsi
zavedni državljani, vsi, ki jim je pri
arcu napredek naše socialistične dežele.

Se nekaj besed o novinarjih in do-
pisnikih. Vsak novinar in dopisnik se
mora v prvi vrsti zavedati, da je javni
politični delavec. Njegovo delo je pred
družbo odgovorno, zato se mora resno
lotiti problemov z vseh področij druž-
benega delovanja, ki jih obravnava.
Nekateri naši dopisniki naj bi bili tudi
bolj vsestranski pri poročanju. Dostoj-
no se posamezniki omejevali le na po-
ročanje z enega dejavnostnega področ-
ja ali organizacije, niso pa spremljali
vsega življenjskega utripa v svojem
kraju ali okolišu. Mnogo več bodo
morali dopisniki poročati o delu ljud-
skih odborov in njihovih svetov ter
stalno spremljati njihovo poslanstvo.
Tudi delavsko samoupravljanje po pod-
jetjih še ni dobilo v naših listih prave-
ga obeležja. Kmečki problemi naj
bi bili bolj ustvarjalno obdelani, do-
pisniki naj bi se pogosteje oglašali pri
naprednih kmetovalcih in posredovali
njihove izkušnje v domačem listu.
Skratka, bilo bi zaželeno, da bi doma-
či list dobil čim več dopisnikov s terena,
prav posebno pa ne bi smelo biti ob-
čine, od koder se ne bi redno oglašal
dopisnik ter seznanjal javnost s pro-
blemi na področju občine. Le tako bo
postal pokrajinski list kar najbolj in-
formativen ter zanimiv za bralce.

V »Tednu tiska« naj bi bila ena naj-
važnejših konkretnih nalog političnih
organizacij na terenu, da bi s široko
agitacijo pomagali našemu tisku. Pred-
vsem bo treba pomnožiti število do-
pisnikov ter zainteresirati ljudi za naša
liste, zlasti v krajih, kamor tiskana be-
seda še ni dovolj prodrla.

Tako bomo najbolj pomagali odkla-
nati zaostalost, staro miselnost in po-
jave, ki bi morali biti naši družbi tuji,
a vse v cilju, da s skupnimi napori do-
segemo boljše, lepši in svetlejši jutrišnji
dan.

Predsednik
podruž. Novinar. društva v Celju
Tone Maslo

Kmetje in obrtniki v celjskem okraju imajo še 178 milijonov zaostanka na davkih

Minimalne pritožbe zlasti kmečkih davkoplačevalcev v celjskem okraju dokazujejo, da so kmetje z odmero dohodnine po katastru mnogo bolj zadovoljni kot pa prejšnja leta, ko se je davek določal po dohodkih. Nekaj kmetov pa je še vedno mnenja, da njihove davčne odmere z ozirom na dohodek niso realne, zato so se pritožili na Upravo za dohodke in so bile pritožbe, kajpak, negativno rešene. Takih pritožb je bilo v vsem celjskem okraju le 40.

Uprava za dohodke je imela z urejevanjem katastra precej težko, zato so se odmere zadnje akontacije precej zakasnila. Danes pa so katastri že povsod razčiščeni in davkoplačevalci so že po vseh občinah obveščeni o davčni odmeri. Ker zadnja akontacija zapade s 15. novembrom, so mnogi vstani davčni zavezanci svojo dolžnost do skupnosti že opravili. Je pa med nami seveda še precej kmečkih gospodarstev in obrtnikov, ki s plačilom davka še odlašajo in še moledujejo po občinah za znižanje. Toda na splošno je opaziti, da so kmetje v glavnem zadovoljni z novo odmero po katastru, saj so po novem načinu odmere in plačevanja davka odpadle vse davčne komisije, ki so mnogokrat vose pristransko določale dohodnino posameznim davkoplačevalcem. »Pomote« so bile najčistejše take, da so škodovali predvsem malemu in srednjemu kmetu, medtem ko so večji kmetje kar »dobro zvozili«. Nič čudnega zato ni bilo, da so se na okraju ob razpisu davčnih obveznosti pritožbe posameznih davkoplačevalcev kopičile v kupa.

Lani je bilo vsega davka v okraju Celje-okolica 273 milijonov dinarjev, letos pa 300 milijonov. Kljub občinski dokladi, ki se je uvedla v letošnjem letu, pa letošnji davek še vedno ne presega davka iz leta 1953. Za letošnje leto je zaostanka pri kmečkem davku še približno 97 milijonov din, zaostanek na občinskih dokladah znaša 40 milijonov, obrtniški davek pa 41 milijonov.

Kolektiv podjetja Celeia-Sad pred volitvami v delavski svet

Kratek je čas, odkar smo čitali razne kritike o nerednem poslovanju podjetja Celeia-Sad. Vsa ta kritika je bila zelo realna, saj je tudi pripomogla k raznim spremembam, ki so bile nujne. Velik odstotek uprave in v glavnem administrativni kader se je izmenjal. Revizijska komisija, ki jo vodi tov. Šmid vestno opravlja svoje delo in skupno z novo upravo urejuje splošno poslovanje podjetja.

Podjetje stopa v novo dobo, saj si bo kolektiv dne 25. novembra izvolil delavski svet po enoletni pripravi. Podjetje »Celeia« in podjetje »Sad« v sedanje podjetje. Direktor tov. Ferdo Kavtčič je na sindikalnem sestanku, kjer je bila tudi izvoljena volilna in kandidacijska komisija, pozval celoten kolektiv za pomoč in poudaril, da bo mogoče samo z združenimi močmi doseči v podjetju tisti uspeh, katerega dolgujejo celotni družbi. Posebej je poudaril, da je precej krivde na neuspehu v podjetju, ker toliko časa ni bilo delavskega samoupravljanja.

Ob pozdravnih besedah je še pozval celoten kolektiv, da se temeljito pripravi za volitve, tako, da si bo kolektiv izbral sposobno vodstvo.

D. B.

Na zboru volivcev v Taboru so se temeljito pogovorili

Zadnje nedeljo je sklicala občina Zalec v Taboru zbor volivcev, ki je zaradi lepe udeležbe in živahnega sodelovanja volivcev prav dobro uspel. Poročilo o

delu nove občine in o novi gospodarski politiki pa je podal predsednik občine Zalec in poslanec tov. Ivan Rančigaj. Načel in obrazložil je predvsem gospodarsko in politično problematiko v državnem in okrajnem merilu, medtem ko je prepusil razpravo o domačih problemih volivcem samim. Obrazložil je volivcem zadevo okoli odkupa hmelja, občinskih doklad, polproletariata in dr.

Razvila se je živahna razprava o raznih aktualnih gospodarskih problemih. Tov. predsednik je odgovarjal na vsa vprašanja jasno in stvarno v splošno zadovoljstvo navzočih volivcev. Sprejeti so bili tudi koristni sklepi, ki bodo odpravili nekatere nedostatke in izboljšali gospodarske prilike kraja. To bo seveda odvisno predvsem od dela novega devetčlanskega krajevnega odbora, ki je bil ob tej priliki izvoljen.

Nekateri volivci bi še vedno radi reševali na teh zborih svoje osebne zadeve, ki pa nikakor ne sodijo pred zbor. Drugi pa so prinašali prav dobre predloge v prid skupnosti. Prav dober je bil predlog, da bi se naj volivci za zbere bolj pripravili in predlagali take reči, ki zadevajo vso domačo problematiko na gospodarskem, prosvetno kulturnem in političnem polju.

Novo ljudsko-prosvetno žarišče NA KOZJANSKEM

Na prijaznem Dobju nad Planino so preteklo nedeljo v prisotnosti zastopstva okrajnega sveta Svoboda in prosvetnih društev ustanovili prosvetno društvo. Kljub temu, da ni na razpolago drugega ko skromna šolska soba s še skromnejšim šolskim odročkom, učiteljeve citre in nekaj šahovskih garnitur, je zmogala splošna želja po ljudskoprosvetnem udejstvovanju. Pobuda je, kar je predvsem razveseljevo, izšla iz vrst mladine, ki je svoje hotenje zaupala tamošnjemu učiteljskemu kolektivu.

Društvo bo na predlog šolskega upravitelja tov. Gluka nosilo ime po narodnem heroju Francu Vranču, prosvetnem delavcu, ki mu je Dobje bilo prvo službeno mesto — znak, da bo sodelovalo v smislu idej naših najbolj-

V mesecu decembru bomo reševali življenja s prostovoljnim prispevkom svoje krvi

Ob današnji moderni medicini ni več nujno, da ob težkih nesrečah, zaradi prevelike izgube krvi ponesrečenci umirajo. Koliko porodnic se danes reši s pomočjo transfuzije krvi. Bolniki pri težkih operacijah ne oslabijo zaradi izgube krvi, saj se jim že med operacijo dovaja kri. Seveda, vsa znanost in tehnika nam ne bi koristila, če ne bi imeli v bolnišnicah na razpolago dragocene snovi — krvi. Ob današnji tehniki lahko kri konserviramo in jo hranimo za dolgo časa v posebnih pripravah. Posebno velike koristi je priprava krvne plazme.

Organizaciji Rdečega križa je poverjena velika naloga, da tolmači ljudem

važnost krvodajalstva in pomaga pridobivati prostovoljne krvodajalce. Saj nihče ne ve, kdaj mu bo potrebna pomoč in zato je dolžnost vsakega državljanca, da pomaga takrat, ko je sposoben darovati del svoje krvi.

V mesecu decembru bo na območju okraja Celje široka akcija krvodajalstva. V tej akciji bo sodelovala transfuzijska postaja celjske bolnišnice in Zavoda za transfuzijo v Ljubljani. Za potrebe celjske bolnišnice so predvideni predeli žalske, laške in celjske občine, medtem ko bo na območju ostalih občin potekala ta humana akcija za široke potrebe Transfuzijskega zavoda v Ljubljani.

To akcijo vodi posebna komisija za prostovoljno krvodajalstvo pri Okrajnem odboru Rdečega križa.

Komisija je sestavila časovni načrt poteka akcije, ki se bo pričela 22. novembra in bo končana 27. decembra 1955.

Akcija bo potekala po naslednjem razporedu:

Zavod za transfuzijo krvi iz Ljubljane bo delal v naslednjih krajih:

1. decembra ob 8. uri: Planina pri Sevnici, vključno St. Vid, Dobje, Marof in Jurklošter.
2. decembra: Kozje, Lesično, Drensko rebro, Prevorje, Zagorje in Buče.
3. decembra: Rogaska Slatina: za območje Rogatec in okolice.
4. decembra: Rogaska Slatina: za območje Rogaska Slatine, Steklarna, Zdravilišča in okoliških vasi.
5. decembra: Šmarje, St. Vid in Mestinje.
6. decembra: Sladka gora, Pristava, Zibika in ostale okoliške vasi.
7. decembra: Bistrica ob Sotli, vključno Polje, Podstrela in Podčetrtek.
8. decembra: Vojniki, Višnja vas, Franko-ovo, Strmec in Dobrna.
9. decembra: Loče, Zbelovo, Ziče in St. Jernej.
10. decembra: Zreče, vključno Tovarna kovanega orožja.
11. decembra: Vitanje, vključno Kladivarna.
12. decembra: Vranksko, Tabor, Gomilsko in Prekopa.
13. decembra: Sentjur, Blagovna in Dramlje.
14. decembra: Ponikva, Slivnica, Grobelno in ostale okoliške vasi.

Transfuzijska postaja celjske bolnišnice pa bo delala po naslednjem razporedu:

22. novembra: Zalec, Gotovlje, Loznica in Pišnica.
1. decembra: Sempeter in okolica.
2. decembra: Ljubej, Petrovče in Arja vas.
3. decembra: Polzela in okolica.
4. decembra: Griže, Zabukovca in okolica.
5. decembra: Prebold in okolica.

Zavod za transfuzijo razpolaga z manjšim avtobusom ter bo ves dan vozil pripravljence iz okoliških vasi. Po oddaji krvi jih bo odpeljal zopet nazaj domov. Pri pregledu ljudi bo delalo več zdravnikov. Ekipa je opremljena z rentgenom in bo vsaka oseba pred oddajo krvi temeljito pregledana. Po oddaji krvi bo dobil vsak krvodajalec brezplačno izdatno malico.

Ker bo akcija v zimskem času, ko ni več poljskih del, bo prav gotovo naše kmečko prebivalstvo z razumevanjem podprlo to humano akcijo in se odzvalo klicu po pomoči, saj je marsikateri ženi-materi bilo rešeno življenje ob težkem porodu, a nihče ne ve kdaj ga pri delu lahko zadene večja nesreča.

Zgodilo se je, da je dobil krvodajalec lastno kri nazaj, potem ko se je po nekaj mesecih ponesrečil in je nujno potreboval zaradi težke krvavitve novo kri.

Zaradi boljšega razumevanja o važnosti transfuzije krvi bodo imeli zdravniki in ostali zdravstveni ter prosvetni delavci predavanja. Socialistična zveza in sindikalne organizacije bodo preko svojega članstva podprle to akcijo in skrbela za množičen odziv prebivalstva.

Ne samo pijačo — tudi hrano v gostilne

Ze na plenumu Stalne turistične konference v Celju smo slišali pohvalo, da je Svet za turizem pri moziški občini med prvimi v novo formiranih občinah začel uspešno reševati svoje naloge. Medtem ko so drugi sveti še bolj administrativno reševali svoje naloge, se je svet za turizem pri moziški občini dobro poglabil v probleme in svojo investicijsko politiko usmeril tako, da bo imela skupnost od nje lepe koristi.

Tuji, ki so na svoji službeni poti obiskali Savinjsko dolino, so bili marsikdaj močno razočarani, ko jim gostinska podjetja mimo pijače niso mogla nuditi nobenega okrepčila. Ta malomarnost je šla ponekod celo tako daleč, da si je potnik moral mrzlo hrano (sir ali salamo) prinesiti iz trgovine v gostilno, ker je le-ta imela na razpolago samo alkoholne pijače, v najboljšem primeru pa je gostilničar lahko postregel še s kosom kruha. Da odpravijo ta nedostatek, je svet za turizem v Moziro sklenil, da bodo odselej vsa gostinska podjetja imela na razpolago vsaj mrzlo hrano, v večjih trgih in vaseh pa tudi topla okrepčila. Gledati pa hočejo tudi na kulturno potrebo in so zato pred kratkim izvršili pregled kvalificiranega kadra po vseh gostinskih podjetjih. Gostilne, ki se ne bodo pokoravale higienskimi predpisi, bodo zaprli.

G. G.

ne prizna in ne zaupa niti Angležem niti Amerikancem.

Ni čudno, če Anglija na Cipru ne mara popustiti. Ciper je nadomestek Suez, ojačeni steber angleškega gospostva.

T. O.

ZAHVALA ČLANOM »KLUBA DRŽAVNIH USLUŽBENCEV«

Podružnica novinarjev v Celju se zahvaljuje članstvu »Kluba državnih uslužbencev« za izjemo, ki so nam jo izkazali, ko so nam dovolili urediti razstavo »10 let naprednega tiska in radia« v svojem klubskem prostoru.

Istočasno sporočamo članom, da bodo kljub temu lahko obiskovali svoj klub in razpolagali z gornjimi prostori. S tem v zvezi je urejeno tako, da bodo odprta zadnja vrata in z njim stopnice v gornji prostor.

Pravilo, da bodo Francozi še pokušili, da kljub Posaarju integrirajo Evropo, vsaj do Odra. Dulles je poslušal Ollenhauerjeve namisele glede združitve obeh Nemčij, vendar bo verjetno ostalo pri tem. Adenauerjev zunanji minister je v Zenevi odločno vtrajal pri tem, da je kompromis nemogoč, da Nemčija mora biti del Atlantskega pakta. To pa je tisto, na kar Vzhod ne pristane. Nemška industrija pa bo kmalu rahlila široke trave. Nemško vprašanje bo iz leta v leto močnejše trkalo na vrata vseh konferenc.

Sicer pa se svet trenutno še vedno ozira na Srednji vzhod, kjer se svetovna nasprotja kažejo v vedno bolj jarki svetlobi. Ključne položaja ima tu v rokah predvsem Eg'pt, ki je bil tudi predmet razgovorov med predsednikom naše države in Dullesom. Tu se tarejo interesi tako, da se je težko spoznati v drobni potezah dogodkov enega tedna: Jordanija in Libanon sta končno pristopila k baadaskemu paktu, medtem ko je Saudska Arabija zaradi zelenice Buraimi prekinila stike z Angleži. Iranski šah Pahlevi, »sidro domovinske ladje« potuje navkljub ZDA in Vel. Britaniji v SZ z izjavo, da je to v duhu spomladanske Zeneve. Na mejah Izraela pa tli vojna strast. Egipt Izraela

Tokrat novinarji o sebi in svojem delu...

Tone Maslo: »Celjski tednik«

Milan Božič: »Slovenski poročevalce«

Kaj naj vam napišem?

Hitim v uredništvo. Zatopljen sem v misli o delu.

Kar tri številke je treba pripraviti za tisk. Redno v tednu, številko posvečeno Tednu tiska in radla in takoj za njo številko, ki bo izšla za 29. november — slavnostno, kot po navadi pravimo.

Imam polno glavo skrbi. Ne vem, kje bi začel z delom. Zares, moram priznati, da je te dni tudi mene napadla bolezen današnjega časa — angina temporis.

V uredništvu mi povrh tega šine v glavo misel, da moram nekaj napisati za Teden tiska. Na sestanku smo novinarji sklenili, da bo vsak nekaj napisal. Toda, kaj naj napišem? O sebi? O mojem delu? Vsekakor bi se za to svedčano priliko nekaj takega spodobilo.

Naš vokal je tak, da po navadi pišemo o drugih, pa naj jim bo to všeč ali ne. Sicer pa vsem nikdar ne moreš ustreči. Če mačku stopiš na rep, pač zavili.

Toda, kaj naj napišem o sebi in o svojem delu? Priznati moram, da sem zares v zadregi.

Vsedem se za pisalno mizo s trdno voljo, da nekaj napišem. Pred menoj leži kup pisem. Odpiram jih. Iz različnih krajev so, različne vsebine. Naši dopisniki nam poročajo. Nekateri predolgozvezo, drugi kar s svinčnikom. Med dobrimi je nekaj takšnih, ki jih bo treba še enkrat predelati. Nič jih nisem vesel, saj mi zavzamejo doberšen del dneva.

Ali naj vam pišem o tem, kaj in kako bi morali pisati?

Toda glej, med pismi je eno brez podpisa — anonimno, kot se to pravi učeno. Začnem ga prebrati. Vedno bolj napenjam oči! Kri mi stopi v glavo. O, joj. Grožnje, same grožnje, da celo krvav obračun mi obetajo.

Res, lepa reč, pomislil. Med razmišljanjem se mi ohladi jeza. Ne izplača se razburjati zaradi tega. Pismo je napisal slabik, ki nima toliko poguma, da bi ga podpisal. Jaz mu nisem kriv, da je prišel v novinarsko beležnico in iz nje v časopis.

Morda bi bilo dobro, da bi o tem napisal kaj več?

Komaj mi je odleglo, že pozvoni telefon.

Kdo je pri aparatu?

Urednik.

Glas na drugi strani žice rohni.

Skoraj bi mi počil bobnič.

Zakaj ste objavili tako klevetniški članek o našem kolektivu? Nesramnost! Da si sploh drzne kaj takega vaš časopis. Uredništvo bomo tožili. Javno ste oklevetali ves kolektiv. Za oglašje se lahko obrišete pod nosom. Pa tudi časopis odpovedujemo.

Odložim slušalko. Drznost. Drznost. Mar mislijo, da se novinarji ne bore za iste cilje? Ali naj oni pišejo le po naročilu? Ne, saj niso kar tako od muh.

Naj se le jezijo in grozijo. Nič ne de. Vsaj vemo, da delamo pravilno. In to je za nas ter za naše delo zadoščenje. Ali naj vam pišem o tem?

Pričenjam redigirati in popravljati prispevke. Kar lep kupček jih je na mizi. Se dopoldne morajo biti v tiskarni. Svinčnik polzi po rokopisu in riše vseмогоče krivulje. Kdo bi se iz vsega tega spoznal. Včasih niti strojni stavec ne.

Prav pred menoj je dopis, ki je že tako počekčen in popisan z raznimi pristavki ter pripombami, da se niti jaz več ne spoznam.

Odložim ga na stran, moral bo še enkrat v pisalni stroj. Predelati ga bo treba. Tiskarna sprejema le čiste rokopiese.

Ali naj vam pišem morda o tem? Ko tako razmišljam, vstopi visok možakar. Ves razburjen maha z rokami proti meni.

Počasi tovariš. Nikar tako bojevitost. Z lepo besedo se marsikaj doseže. V pisarni pa morajo vladati kulturni odnosi in red. Saj nismo v krčmi.

Komaj ga za silo pomirim. Če ne boste objavili popravka, vas bom tožil. Zahtevam popravek in ime pisca. Moja čast je omadeževana.

Prav. Nimam nobenega namena štiti neresnih dopisnikov. Vsakdo mora pisati resnico in za njo odgovarjati. Pa tudi pred sodiščem, če je treba.

Tudi o tem bi se dalo kaj več napisati. Ali naj vam pišem o tem?

Pogovor med nadležnim gostom in menoj prekine telefon.

Tukaj tiskarna.

Dostavite še dopolne vse rokopiese, sicer list ne bo izšel pravočasno. Stroj je še vedno v remontu in jutri bo treba metirati že štiri strani.

Popraskal sem se za ušesi. O, ti nesrečna tiskarna. Koliko gorja povzroča tvoj iztrošen strojni park tiskarjem, pa tudi nam. Skrbni okrog tebe postajajo iz dneva v dan vedno večje. Saj je časopis zaradi tega že nekajkrat moral iziti en dan prepozno.

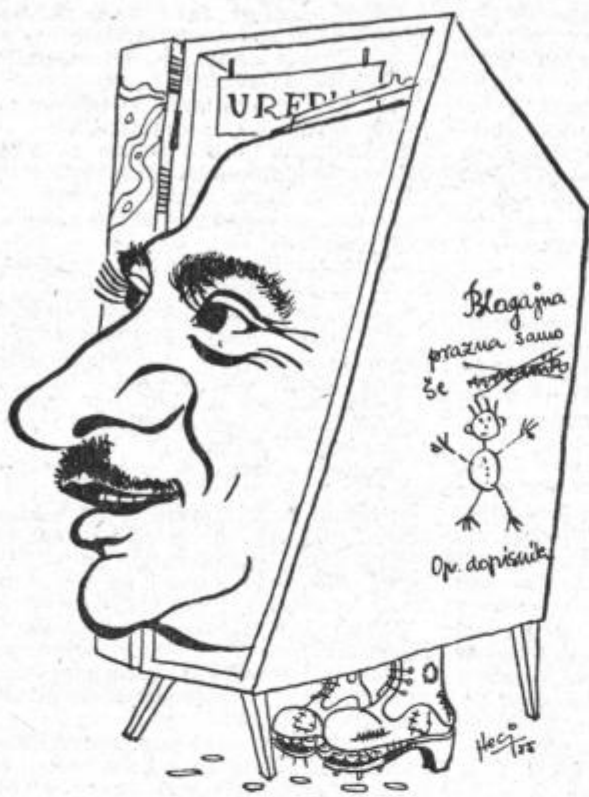
Ali naj vam pišem o tem?

Medtem so se v pisarni zbrali člani redakcije. Kratek novinarski posvet. Razdelitev dela. Pogovor teče o tem, kdo bo kaj napisal za prihodnjo številko in kam bo kdo šel na sejo.

Naj pišem o tem? Tudi delo uredniškega odbora bi bilo zanimivo. Mar ne?

Tudi jaz bi moral na sejo okrajnega ljudskega odbora. Toda, ker je dela za te slavnostne dni v uredništvu na pretek, sem zaprosil stanovskega tovariša iz druge redakcije, da napiše poročilo za naš list.

Komaj sem se vsedel za mizo, misleč, da bom v miru le začel nekaj pisati

za Teden tiska, zapazim pred seboj človeka z dopisom v roki.

Pomoli mi pod nos kos popisane papirja.

Tovariš urednik. Želim, da pred menoj prečitata vse.

Vse, kar sem napisal, je zelo, zelo važno. Ne daj bog, da bi kaj izpustili, sicer...

Ni se dal odpraviti prej, dokler nisem prebral njezovega umskega proizvoda.

Ali naj vam pišem o takih »gnjavatorjih«?

K sreči niso vsi naši dopisniki taki. Da, celo potrpežljivi in uvidevni so. Dobili so že »posluh« za pisanje, kot sami pravijo. Ti prepuščajo svoj umotvor v presojo uredniku. Celo se ne jeze, če posežejo po njihovem dopisu urednikove škarje. Potrpežljivo čakajo izid časopisa, v katerem bo njihov prispevek zagledal luč sveta, včasih še v tako okrnjeni obliki, da ga niti sami več ne spoznajo.

Ali naj bi vam pisal o njih? O naših dopisnikih in sodelavcih, ki prav gotovo zaslužijo, da bi jim posvetili v Tednu tiska nekaj več prostora?

Ko sem tako razmišljal o tem, kaj naj napišem, je zopet zabnel telefon. Tu klišarna v Ljubljani.

Klišeje vam ne bomo izdelali pravočasno. Smo preobremenjeni. Poskusite srečo kje drugje.

Ali naj vam pišem o teh težavah, ki nas spremljajo iz tedna v teden?

K sreči se po navadi na nek način najdemo. Včasih pa nam vsa iznajdljivost nič ne pomaga. Takrat je pač časopis manj pester, brez slik.

Prav zares razmišljam, kaj bi napisal.

Mišo Boštela: »Večera«

Pri nas ni nič novega...

Res ne vem, kako bi to imenoval, slučaj ali kako drugače. Povsod, kamor pridem slišim zopet: »Pri nas nič novega za časopis!« S tem vprašanjem se ukvarjam že nekaj časa, vendar odgovora še nisem našel.

Zakaj gre? Čisto preprosto. V mnogih in premnogih podjetjih in ustanovah me skušajo odsloviti s kratkim: pri nas nič novega. Ne morem namreč verjeti, da bi bilo podjetje, organizacija ali društvo, v katerem ne bi imeli nobenih novic, s katerimi bi bilo dobro seznaniti javnost.

Pri nas nič novega!

Nič pametnega mi ne šine v glavo. Da bi čimbolj izkoristil delovni čas, sem se raje lotil sestavljanja prošnje Okrajnemu ljudskemu odboru v Celju. List namreč potrebuje za prihodnje leto subvencijo in tudi nove prostore. Od vsega tega je pravzaprav odvisno redno izhajanje lista.

Tudi o tem bi morda ne bilo napak napisati nekaj več. Gotovo bi bralce zanimalo, koliko prispevajo oni listu in kol ko skupnosti?

Marsikateri naš naročnik, ki sedaj misli, da on s svojo naročnino vzdržuje list, bi se pošteno ustel. Če bi naročnikom to pojasnili, bi prav gotovo bolj redno plačevali naročnino.

Pred menoj leži zadnja številka lista. Preobračam strani, ocenjujem in merim članke. Stejem vrstice. Za honorarje gre. Tu mora biti človek previden in pravičen. Honorarji: niso zaenkrat še preveč visoki, vendar se izplača pisati. Nekateri so z njimi zadovoljni, drugi zopet ne. Težko je vsem ustreči, zamera je kmalu tu.

Slišal sem tudi očitke, da sem skop. Drži. Vendar za enkrat najraje upoštevam ljudski rek: Noge lahko stegnesh le toliko, kot je dolga odeja. Ko bo v blagajni več cvenka, obljubljam, da bom postal bolj radodaren.

Tudi o tem bi se bilo vredno razpisati. Kaj mislite?

Dovolj! Nič, nič ne bom pisal!

Saj sem vam napisal že vse, kar sem želel za to priliko. Pa povejte, če ni res?

O, uredniški stolček, — zares sinekura, menijo nekateri. Privoščil bi jim ga samo eno dopoldne, da se vsejdemo nanj. Prepričan sem, da bi kmalu spremenili svoje mnenje. Kajti v enem dopoldnevu bi doživeli približno enake dogodivščine.

In takšnih dopoldnevov je še več, dosti, nešteto...

Janko Volf: »Večera«

Pri nas ljudje še vedno zelo različno gledajo na novinarje in na družbeno vlogo tiska. Včasih doživimo pri opravljanju svojega poklica zanimive zgodbe, ki seveda ne najdemo prostora na straneh časopisov. Ob tej priliki bom navedel nekatere značilne.

Obiskal sem neko podjetje v celjski okolici, kjer me še niso poznali.

»Novinar! Lepo! Končno eden!« Prijazno mi je stisnil roko in ponudil stol.

»Ste se pripeljali z avtom ali motorjem?«

»O, kar s kolesom sem jo primahal, sem odgovoril.

Za nameček, morda tudi v potrdilo ti ta ali oni dosegljivi predstavnik še pove, da je z delom strašno preobremenjen, da ima še isti dan najmanj dva sestanka, da mora odgovoriti in še kaj. Najdejo se tudi taki, ki zato ne vedo nič novega, ker zadnjič nisem napisal natančno tako, kot so želeli.

Vedno seveda takim ljudem ni mogoče ugoditi. Zlasti ne, če se jasno vidijo težnje po osebni popularizaciji, če hočejo na vsak način preko časopisa uveljaviti svoje ideje, bilo v kakem oziru in ne glede na to, ali je stvar za družbo kot celoto res koristna.

Pri nas nič novega!

Nič novega v delavskem samoupravljanju, nič v proizvodnji, nobenih težav, nobenih načrtov. Ali bi vi verjeli? Jaz ne.

Ne morem verjeti že zaradi postranskega pogledov, iz katerih čitam: kaj je išče tu, spet bi rad pisal o napakah, že spet vohuni! Ne verjamem zaradi šepeta: novinar je prišel, pazite se, kaj boste govorili. Ne morem verjeti odgovoru: nič novega, če iz obraza berem, da mož premišlja ali bi povedal ali ne. Ali bi bilo dobro ali ne. Morda ga bo zaradi tega kdo klical na odgovornost? Bo višjim všeč, če bo kaj rekel ali ne?

Novega je torej povsod dovolj. Pač pa ljudje novice, probleme in razna opažanja dostikrat raje obdržijo zase. Kdo ve iz kakšnih razlogov vse?

Tako sem prisiljen sam vrtati in iskati podatke tam, kjer jih lahko dobim. Potemtakem nisem sam kriv, če pri tem zvem in napišem stvari, ki vsem niso všeč.

Torej, ne zamerite!

Izgubljeno prijateljstvo

Težko sem se odločil za to temo. Vem, da bi bilo bolj primerno, če bi ob tej priložnosti več govorili o družbeno politični vzgoji novinarja. Toda, tolažim se, da bo o tem kaj več napisanega v današnjem uvodniku.

Moji črlici sem dal naslov »Izgubljeno prijateljstvo«. To ni bilo prvo, in če sočim po tem, koliko jih je temu še sledilo, potem brez preiravanja lahko dodam, da bo takšnih izgubljenih prijateljev še veliko, seveda če...

Poznala sva se že od takrat, ko smo bosonogi fančiči nabijali nogometno žogo po cinkarniškem lešu. Bil je nekoli stariši. Toda to pri igri ni bilo važno. Tam je odločala le spretnost in iznajdljivost. Naša vrednost pa je rasla po tem, koliko golov je kdo zabil. Sicer pa smo bili po igri vsi enako razvneli, večkrat bolj poohčeni, kot celi.

Se zdaj se rad spominjam velike nogometne tekme, na indijanske pohode po lešu, ki nam jih je navadno prekinil strog cinkarniški paznik.

Tako sva vse te vesele dogodivščine preživljala skupaj z ostalimi gabskimi fanči.

Najina poča so se razšla šele v gimnazijskih letih. Toda prijatelja sva kljub vsemu ostala.

Prišla je vojna in po njej svoboda. Ponovno srečanje po nekaj letih je bilo toplo. Obujala sva spomine in prijateljstvo je postalo še večje. Tako je bilo še nekaj let, dokler... ni on postal direktor nekega podjetja, jaz pa novinar. Verjemi, da sem bil ponosen, da je vsaj en moj prijatelj iz mladih let postal direktor. Direktor! Verjel sem v njegove direktorske sposobnosti, čeprav so me istočasno močili spomini na njegove slabe učne uspehe. Se danes vem, da mu je matematika delala največje preglavice. Da, a to je bilo nekoč v šolskih klopet, danes pa je bilo povsem drugače. Težke življenjske izkušnje so izoblikovale njegov značaj. Postal je resen mož. Postal je direktor.

Ne vem, kaj se je pozneje z njim zgodilo, da je postal iz resnega moža slab direktor. Morda je bila za to kriva tudi lista slaba ocena iz matematike pred zaključkom šolskega leta 1940/41. Kdo ve? Dejstvo je bilo le eno, da računi v tem podjetju niso bili v redu. Primanjkljaji so rasli in dosegli visoka števila. Člani delovnega kolektiva so bili nekaj časa zaradi tako slabega gospodarjenja prikrajšani pri mesečnih prejemkih. Nekaj mesecev so trpeli in molčali v upanju, da bo bolje. Toda, ker tega ni bilo, so zahtevali njegovo odšadev. Delovni kolektiv je uspel in

moj prijatelj iz mladih let ni bil več direktor.

Ko sem zvedel za ta prijateljev »poplop«, mi je bilo hudo. Sočustvoval sem z njim, saj sem bil pri sebi prepričan, da tega ni storil nalašč in da si ni umazal rok z denarjem kolektiva. To mnenje je bilo pozneje res potrjeno. Toda kljub temu je ostal v očeh ljudi, v očeh kolektiva — slab direktor.

Ta dogodek ni ostal v tajnosti. Še preden sem ga jaz in vsi ostali moji tovariši napisali v časopisih, so o njem govorili po vsem mestu. Vse časopisne vesti o tem so bile »obzirne«, saj tu ni šlo za osebno okoriščenje. Toda kljub temu imena slabega direktorja ni mogel in ni smel zmolčati nihče. Vsi smo ga obelodanili.

Čeprav je postal slab direktor, oziroma odstavljeni direktor, je bil in je še danes, vsaj zame, moj prijatelj. Toda, drugače je z njim.

Nekaj dni po objavi njegove odšadevi v časopisu sem ga srečal na cesti. Upal sem, da se bova tokrat kaj več pogovorila. Želel sem ga položiti in mu dati spodbude za drugo, njemu bolj primerno delo. Že od daleč sem čutil, da me je videl. Nikoli doslej se še nisva prezrla na cesti. Tokrat pa je bilo drugače. Ko sem pričakoval prijateljev odzdrav, se je obrnil vstran in hitro, nekoliko zmedeno, nadaljeval pot. Obstal sem presenečen in gledal za njim. Bilo mi je hudo. Rad bi ga poklical in mu povedal, da jaz nisem kriv, da je postal slab direktor... Pa nisem mogel. Zmanjkalo mi je glasu. On pa je hitel naprej...

ZGODBICE

Ze prej se je delal, kot da me ne opazi, toda ko sem pozdravil, se je še bolj obrnil na drugo stran. Cemu? Saj sva vendar dobra znanca! Ali sem se mu zameril?

Ni mi dalo miru pa sem stopil v podjetje. Tu sem zvedel vse.

»Torej, vi ste napisali tisto senzacijo. Ali veste koliko ste nam škodovali!«

»Kakšno senzacijo? Tisto s seje? Saj sem veliko manj napisal kot je kritiziral odbor. Če smatrate, da ni točno, lahko zahtevate popravke, lahko tudi tožite. Seveda morate najprej odbor prepričati, da ni res.«

»Prepričati, prepričati...« je ponavljal tiho in pihal od jeze.

»In četudi bi bilo res, ne bi bilo treba take stvari pisati; ali veste, da gre časopis po vsej Sloveniji in da mi jemlje dobro ime?«

»Dobro ime ste si vendar sami vzeli s svojimi dejanji.«

Zdaj šele sem prillil olja na ogenj. Nekaj časa je stopical po sobi in končno dejal:

»Da veste, za vaš list ne dam več nobenega oglasa.«

Vratar: »Koga naj javim?«

»Novinar.«

Položil je slušalko in skomignil.

»Oglasov ne dajemo, direktor vas ne bo sprejel.«

»Kako oglasov, saj jih ne zbiram.«

»Naročeno mi je, naj ljudi od časopisov odpravim.«

In obrnili smo se vsak na svojo stran.

Zapel je telefon.

»Ali bi lahko prišel vaš novinar?«

Vabilo me je razveselilo. Končno le spet eden, ki sam vabi novinarja.

V trgovskem podjetju so me sprejeli zelo vljudno. Mimogrede so omenili, da so zvedeli, da nameravam kritizirati porast cen pri njih. Naštevati so razloge, zakaj in končno dejali, da upajo, da take malenkosti ne bom vlačil po časopisu. Seveda bodo zato napravili tudi protislugo.

To je bila zabavna zadevica, saj o podjetju nisem prav nič vedel in zato tudi ne bi mogel nič pisati. Sedaj pa so me sami opozorili, da imajo kosmato vest.

Zal tudi pozneje nisem mogel izvrtati kaj več o podjetju. Pač pa je imela več sreče inšpekcija, ki je mimogrede ugotovila še razne druge »malenkosti«, ki jih meni seveda niso omenjali.

Na celjski ulici.

Srečal sem vodilnega uslužbenca iz nekega podjetja.

»Zdravo!«

Tokrat novinarji o sebi in svojem delu...

Jurček Krašovec: »Celjski tednik«

Vam novinarjem odreže...

S to slabo utemeljeno ugotovitvijo so mi že napolnili ušesa. Ker pa ne morem vsakemu posebej razlagati, kakšen je naš novinarski poklic še iz »veličastne gloriole«, ki nam jo uslavlja epitet SEDMA VELESILA, izkoriščam priliko lokral, ko so mi naročili, naj napišem nekaj za praznične dni »slanovske družine«. Morda bodo iveri, ki jih bom zapovršil nízal, na videz groteskne, toda le na videz, v resnici so doslikral še bolj nasprotno resnični doživljaji novinarjev z zunanjim bliščem, z mikavnostjo, ki tako lažno prizvaja v besedi — žurnalisti.

Znanec mi pravi, češ kako nam novinarjem odreže in še pristavi:

— VSA VRATA SO VAM ODPRTA —

— Lepo se sliši ta kratek stavek. Le škoda, da je tako malo resnice v njem. Vsa vrata? Razlika je morda le v tem, da novinarji odpirajo dnevno nekaj ducatov vrat več kot drugi državljani. Toda ta vrata so različna, prav tako za nas, kot za ostale.

So vrata, za katerimi nas hočejo ljudje prepričati o nečem, kar že na daljši diši po »hoji mačke okoli vrelke kaše«. Nekdo je zasluhlil nevihto, pa hoče s člankom v časopisu ublažiti strele, ki ulegnejo vsak čas udarili iz gromovnih oblakov.

So spel vrata, ki ob odpiranju presunljivo zacvilijo, ljudje za njimi pa nejevoljno in z odporom pogledujejo po novinarju, češ, kaj hoče ta zgaga pri nas? Novinar v takih primerih zasluhl, da je zrak le-tu težak, toda ne more si veliko pomagati. Izvleči mora vsako besedo kot s kleščami zarijavele žbije iz namočenege leša. Novinar ni jasnovidec in vsak mu ima pravico odgovoriti z »ne vem«, pa tudi z »nočem«.

So vrata, pred katerimi mora novinar prav tako čakati, kot vsak drug. Dostikrat čaka zaman, pa mora spel priti in čakati. Čakati mora, kot da je prišel sprejeti čistlo osebne zadeve, ne pa v imenu tisočev in tisočev bralcev.

So pa tudi vrata, ki se novinarjem ne odpro. Na teh vratih je z nevidnimi črkami napisano: »Novinarjev vstop nezahtevan«. Se zdi čudno? Novinar je hotel pogledati kako se razvija delavsko samoupravljanje v neki tovarni, pa so mu prestregli pol na sejo delavskega sveta. Na oglasni deski je potem bral, da je delavski organ samoupravljanja razpravljal o delitvi dobička. Novinarji zabranjeni pristop! Morda ne sme vedeti, kako je ta dobiček uslavljen?

So tudi vrata, ki jih novinarjem pred nosom zaloputnejo. Novinar bi rad zvedel zakaj so ležave v podjetju. Zanima ga zakaj mora skupnost trpeti zaradi slabega poslovanja. Toda čim je potem željo povedal, so mu zaloputnili vrata pred nosom z besedami:

»Svoje umazano perilo bomo sami prali!«

CASA IMATE KOLIKOR HOČETE...

To je druga kralatica, ki bode v uho. Časa imamo 24 ur na dan, toda včasih je ta »običajna norma« popolnoma prekratka. Nekdo ne more mimo mene, da ne bi pripomnil, kako zelo mi »velja«, da sem vedno lahko na ulici in da me

vsak dan sreča ljudi po večkrat. Že mogoče, toda on je knjigovodja in vedno pozabi vprašati, ako je njegovo delo urejeno, če neprestano leta na frakelice in kaj vem kaj po goslinah.

»Novinar ima časa na pretek!« Dopoldan mora napraviti nekaj ur samo zala, da poizve za najvažnejše dogodke, sestanke, proslave, seje, ker so po navadi zelo redki tisti, ki bi novinarje obvestili in povabili. Le-ti mislijo, da je novinar nekaj »radar« in da je njegova dolžnost tekati in poizvedovati. Preostanek dopoldneva običajno izpolni prisostvovanje na sejah raznih svetov okrajnega ljudskega odbora in občinskih odborov. Tudi seje in sestanki drugih gospodarskih in družbenih organizacij se vsilijo v zelo gostem zaporedju. Pomislite samo, da je v Celju

okoli 40 društev, ki imajo letne občne zbornice in hočejo, da je navzoč tudi novinar, pa čeprav ga včasih sploh pozabijo povabiti, — saj ima »nose«. Razni družbeni dogodki, poleg malenkosti kot so nesreče, to vse je še poleg tega. Kje je potem še čas, ki ga novinar potrebuje za pisanje, za zbiranje dodatnih podalkov, za sporočanje telefonskih poročil na redakcije republiških listov itd.

Samo en primer. Pred kratkim je bilo na isli dan troje važnih dogodkov v Celju: Zasedal je zbor proizvajalcev celjskega okraja, istočasno je »sejal« Občinski ljudski odbor v Celju, v Hotelu »Savinja« pa je bil republiški plen sindikata trgovskih, gostinskih in turističnih delavcev. Takih primerov je nešteto, ko bi se novinar moral raztrgati na nešteto strani.

Ob poldnevih, ko večina drugih državljanov odloži svoje delo, ko uradniki zaklenejo svoje miznice, je novinar »seveda« prost. Popoldne so običajno sestanki vseh mogočih organizacij, popoldan še športne prireditve, če so v tem dnevu seje, se običajno ne končajo pred mrakom.

In zvečer. Zvečer spel kulturne prireditve, gledališče, koncerti, nastopi raznih prosvetnih društev in spel sestanki. Prav tako je z nedeljami. Ob nedeljah so običajno vse velike prireditve. Zlasti poleti. Kraji in mesta tekmujejo med seboj, kje bo več političnih raznih zborovanj, izlevo in proslav. Državljanom je dano, da svobodno izbirajo kam, če sploh kam gredo. Novinar pa mora biti povsod, toda ne za zabavo kot drugi, vedno mora misliti

na to, da mora pisati, ob pravem času prili do telefona.

Ce pa slučajno nekdo sreča novinarja, da je dopoldan šel po drevoredu parka, da bi zbral misli, ker v redakciji spriču nenehnih obiskov tega ne more storiti, potem to seveda takoj pomeni, da je novinar človek, ki nima kaj delati.

Končno nam očitajo, da smo privilegirani. Kako smo privilegirani dokazuje, da niti en novinar v Celju nima stanovanja, kjer bi lahko imel svoj lasten miren kotiček za delo in študij. Je kolega, ki pošilja ženo in otroka na sprehod ob vsakem vremenu, kadar doma v stisnjeni kuhinji dela. Drug kolega čepi ves dan v pisarni, kjer ga neprestano molijo, samo zato, ker ima izven pisarne posteljo v tujem stanovanju na razpolago.

Kaj more vse novinar prešludirati, bo jasno vsakomur, ki pozna tempo našega razvoja. Novi gospodarski predpisi, vedno nove politične akcije, kopice novih uredb itd. Toda gorje, če se novinar enkrat zmoli, če je pri njem nekaj narobe. Potem so vsi sestanki polni graje, vsak ugotavlja, kaj vse bi novinar moral, toda nihče se ne vpraša, če to zmore in kaj je družba, katere služabnik je novinar, storila, da bo lahko. Ni toliko čudno, da preprosti ljudje, ki nimajo pogleda na široko področje novinarskega dela, obravnavajo delo ljudi pri časopisih kot »peko žemlje«, toda veliko bolj žalostno je, da celo med odgovornimi ljudmi najdemo take, ki imajo novinarje za obrtnike, ki pač »mažejo papir«, ne zavedajo se popolnoma, ali pa nočejo, da je novinar aktivist, da je javni delavec in da je pač takšen, kakršna sta v poglavitnem njegovi osebna zavesi in prizadevanje, zelo dosli pa zavisi tudi od tega, v kakšnih pogojih dela in kako nanj kot javnega političnega delavca gledajo.

Da, novinarjem odreže. Tako jim odreže, da poslaja problem novinarskih kadrov vedno bolj pereč. Nameslo da prihajajo, bežijo od listov.

Vera Stermecki:

»Celjski tednik«

Nekako pred dvajsetimi leti je bilo, ko sem v Ljubljani pri uredništvu »Družinskega tednika« začela svojo novinarsko pot in bila takrat med slovenskimi novinarjimi pravzaprav še bela vrana. V redakciji sem delala že kake pol leta in se pri glavnem uredniku Kurnu ta čas že toliko odmevala, da sem si pri kavarniškem klepetu v Emoni upala na dan s svojo največjo željo: rada bi šla na morje. Urednik je bil takoj za to, da me uredništvo pošlje za 14 dni na morje in da bi jim od tam pošiljala prispevke. Ker sem naltela na tako pripravljenost, sem izrabila dobro voljo urednika še za svojo drugo prošnjo: rada bi letela z letalom. Tudi to mi je bilo ustrezno in komaj sem čakala zaželenega dne.

Kak teden po tem razgovoru pride nekoga popoldneva urednik v pisarno — dobro se spominjam, da je bil to ponedeljek — in mi pravi: »Za prihodnjo številko bomo rabili kak prispkev z morja — ali še vztrajate pri svoji odločitvi? Kdaj ste pripravljeni potovati?«

Neučakana, kot sem bila vedno, sem hotela priliko kar takoj zagrabiti, da si urednik morda ne bi premislil — in odgovorila sem s »kadar hočete«. »Greste jutri?« »Da, toda z letalom!« Tako mi je sreča kazala, da bi udarila kar dve muhi na en udar: morja do takrat še nisem videla in se mi je zdelo, da bo

in v rovih postaja zatohlo vroče. Toda delo teče naprej. Na vseh čelih kopljejo in vrtačo. Dnevno nakopljejo nad 3000 ton premoga. Obiskovalec v jami ne opazi, da je vsak dan manj premoga. Povsod vas obdaja premo. Plast je mestoma debela nad 100 metrov.

Posedava tri številke. Pogovor teče o delu, o normah, o življenju. Rudarji neradi govorijo o sebi, zlasti pa ne o svojem delu. Sicer pa, kaj bi jih človek spraševal. Vidiš jih pridne, črne in znojne od dela. Če bi se s katerim koli od njih srečal tistega julijskega popoldneva na planem, ga najbrž ne bi spoznal.

Bilo je pred dnevom rudarjev. Odšel sem iz jame zadovoljen, ker sem spoznal tudi drugo plat življenja velenjskih rudarjev.

Pulj se koplje v tisočih lučeh. Na Obali maršala Tita visijo venci malih žarnic, otoček Uljanik je razkošno razsvetljen, raz jambore vojnihi ladjvisijo venci gorečih žarnic. Pulj je v prazničnem razpoloženju — pričakujejo predsednika Tita. Nedelja. Velika slovesnost ob 10. obletnici osvoboditve Istre in Slovenskega Primorja.

Obisk v ladjedelnici »Uljanik« mi je dopolnil vse predstave o ladjedelnstvu in ladjedelcih. Direktor Belokranjec pripoveduje, razkazuje. Beležim si v spomin veliko delo. Večtisočtonske ladje, potniške in tovarne, jeklena ogródja podmornic, suhi dok. Iz tisočev ton debele jeklene pločevine, je (Nadaljevanje na 9. strani)

Srečko Pratnemer: »Radio Ljubljana«

Tožili bomo...

Se danes ne vem, kako sva prišla do pogovora o novinarjih. V vlakcu se pač začne marsikak razgovor in tako se je tudi najin. Šopotnik me je verjetno zamajal z nekim drugim.

»To so lažnivci, obrekovalci... imeti z njimi opravek... Nak... povem vam... Kako bi rekli?... Skratka, jaz jih ne morem več!«

Zanimalo me je, zakaj so se mu novinarji tako zamerili. Hkrati sem vedel, da bi po vsej verjetnosti bilo napačno odgovoriti karkoli.

»Da, da,« je nadaljeval »samo naj mi še kdo »ride!« Taka nesramnost!«

Njegova jeza je bila pristna in debel pljunek je zletel skozi okno.

»Zdaj 'ih bomo tožili.«

Ker sem še vedno molčal, me je vprašujoče pogledal.

»Dvomite? Prisilili jih bomo preklicati, kar so napisali.«

Iz žena je potegnili časopisne izrezke. »Škodujejo ugledu podjetja. Ljudje čitajo, te poznajo in... Sicer pa, najbrž ste že brali te umazanije?«

Nasmehnil sem se. Tudi sam sem se zanimal za iste pojave, ki so jih tovariši opisovali v člankih.

»Bodiva odkrita...« sem previdno začel.

»Priznati morate, da se kaj takega dogaja marsikje in da zaradi tega ni treba blatiti nšega podjetja,« me je prekinil. »Nič ne bi zameril, če bi to napisali odgovorni ljudje. Tako pa...«

Zamahnil je z roko in se zaupljivo nasmehnil.

»Poznam paragrafe, kolega, in kar so napisali, še ni gospodarski kriminal. Zato jih bom tožil.«

Tako je mislil on o odgovornosti nasproti družbi. Kaj bi mu naj potem še dopovedoval o odgovornosti novinarja do skupnosti? Novinarski poklic je zanimiv in marsikdaj tudi razgiban, hkrati pa težak in odgovoren. Novinar ne samo da more, temveč je tudi dolžan kritizirati družbi škodljive pojave, naj si bodo kakršni koli. Pri tem mora vsakdo paziti, če hvali ali kritizira, da ustvarja nekaj v prid družbe in ne nasprotno. Moj šopotnik je brez dvoma

to vedel, ni pa hotel razumeti. Misli je le na lastno korist in kako bi našel odprtine v naših ukrepih in predpisih. Se predobro je vedel, kaj je in kaj ni prav, pazil je le, da ni zadel ob paragraf. Koliko njemu podobnih ljudi je, ki mislijo, da novinar ne sme kritizirati družbi škodljivih pojavov, če po zakonu niso kaznivši. Sicer pa se najde celo taki ljudje, ki menijo — kljub temu, da je njihovo dejanje dokazano — da mora novinar molčati, dokler sodišče ne izreče svoje sodbe.

Šopotnik je postajal zgovoren. Take sem med živahnim pogovorom zvedel, kar sem pred dnevi z ostalimi tovariši zaman iskal.

Približevali smo se Ljubljani. Potniki so se pripravljali. Da se ne bi razšla kot neznana prijatelja, sva se pred izstopom mimogrede predstavila drug drugemu.

»Novinar? Jaz pa sem mislil...«

»Hvala za prijetno družbo!«

Prepuštil sem ga premišljevanju. Kaj je mislil, me ni zanimalo. Vedel sem, kaj in kako je treba napisati.

Takrat pa sreča ni hotela...

pač pa v sredo. Seveda pa nisem znala povedati nobenega vzroka, zakaj sem si premislila in odločila odhod za dan pozneje. Zdal sta si me oba pošteno privoščila in me zmerjala s »figa babo«, jaz pa sem vztrajala pri svojem. Ko sem zapustila uredništvo, mi je urednik Kern še pri vratih govoril nekaj o službeni pokorščini, o odpustu iz službe ter poravnavanju stroškov za rezervirano karto. (Ura je bila namreč že šest in karte nismo mogli več odjaviti.) Sprti in užaljeni smo se razšli. Računala sem na odpust, toda vztrajala... Urednika pa sta brez dvoma mislila, da si le ne bom upala upreti se in da bom vendarle »letela« naslednji dan.

Ko sem se vrnila na stanovanje, sem gospodinji povedala, kako in zakaj smo se v uredništvu sporekli. Potem pa sem šla zgodaj spat. Z mano je v isti sobi stanovala še neka tovarišica in je tudi vedela za moje namero. Naslednje jutro je šla zgodaj v mesto in se vrnila z grozno novico: letalo se je to jutro ponesrečilo — vse je mrtvo. Prinesla je tudi posebno izdajo časopisa in me s to novico spravila takoj na noge. Z vojaško naglico sem se oblekla in odšla v uredništvo — triumfirati. Po cesti sem že slišala kričati ljudi: vse je mrtvo, med žrtvami sta tudi dve ženski (imen se niso vedeli).

V uredništvu sem našla samo stroje-pisko. Padla mi je okrog vratu. Vprašala sem po urednikih, pa mi ni povedala nič povedati. Odhitela sem spet na stanovanje in gospodinja mi je že povedala, kako je urednik Kern pred pol ure razburjeno zvonil na njenih vratih in vprašal po meni. Ker mu je povedala, da me ni, si je mislil, da sem pač »letela« in da sem mrtva, pa je preskakujoč po več stopnic odvihral brez pozdrava. Ko je gospodinja zaklicala za njim, da sem verjetno šla v uredništvo, se je ustavil, obrnil, si oddahnil in dejal: »Torej je živa!« Spet sem takoj zapustila stanovanje in odšla ponovno v uredništvo — tako smo se lovili in se končno našli v pisarni. Vse mi je bilo odpuščeno. Spraševala sta me na dolge in široko, če sem imela kake slutnje o nesreči, da sem se upala tako trdovratno upreti. Ne, slutnje pravzaprav nisem imela, samo srečo. »Nekaj« pa mi je vendar narekovalo »ne jutri«, toda tega vam ne znam povedati.

Popoldne me je v kavarni ujel novinar Milan od »Slovenskega naroda«. Hotel je na vsak način imeti »novinarsko senzacijo«, pa je vrtal po »slutnjah«. Jaz nisem hotela priznati nobene slutnje, ker sem smatrala, da imajo slutnje samo nenormalni ljudje. Njegovi novinarski vsiljivosti pa sem se zmanila z izjavo »zob me je bolelo«.

In popoldne je »Slovenski narod« prinesel med drugim tudi vest: »To pot pa nesreča ni hotela, da bi postala sedma žrtev letalske nesreče Vera Stermecki, sotrudnica Družinskega tednika. Imela je karto že rezervirano, k sreči pa je je ponudil mučil silni zobobol, pa je odločila potovanje in se na ta način rešila gotove smrti.«

Franjo Krivec: »Ljudska pravica«

TROJE SREČANJ

Tisočero doživetij in srečanj, vsakdanjih in nevsakdanjih, spopolnjuje človeka. Precej je tudi takih, ki ne ostanejo dolgo v spominu, izgube se, druga spet ostanejo. In kako različna so vsa ta doživetja in srečanja z ljudmi. — Novinar vselej želi, da bi ostalo v njem čim več vtisov, spoznanj in doživetij. Dan na dan jih potrebuje pri svojem delu, za druge, zlasti še, ko gre za človeka, za življenje, za njegov razvoj, ki pa ga ni lahko spremljati.

Okrog ene po polnoči. Iz pražarne in točilnice se valijo v mrzlo zimsko noč oblaki strupenih plinov. S spremeljavalcem stopiva skozi stranska vrata v točilnico. Dim in vročina. Komaj zaznavam obrise velikanskih točilniških peči, zvrščenih v dolgi dvorani. Iz stofin alonš molijo modrikasti ognjeni zublji. Kdaj pa kdaj jih zadušijo beli dim.

V plinskih pečeh, v stotinah keramičnih retort žari. Tu se topi dragoceni cink. Opazujem nenavadno življenje: točilnica se pripravlja na »manever« — izlivanje cinka. To delo opravljajo vsakih 24 ur enkrat, med 3 in 4 uro jutraj. Pri pečeh so vsi točilničarji, stari in mladi. Povelje. Cink že teče. Vse hiti z grozno naglico, vse nosi in izliva belo kovino v železne kalupe. Težke zajemalke romajo sem ter tja. Sedaj ni časa za brisanje znojia, ki curkoma teče po obrazih in plečih razgretih točilničarjev. Manever je najbolj naporno delo v celotnem procesu. Delo terja svoje in prav malo časa je za razgovore z ljudmi, ki ga opravljajo. Noč je prekratka, da bi mogel podrobno spoznati njih delo, življenje in težave. Hvala vam za spoznanje. Še večkrat bom moral med vas.

Oblečen sem v novo uniformo. Rudarska obleka, gumijasti škornji, bela čelada iz plastične snovi in težka baterija okrog vratu. Z jamskim nadzornikom sva v košu in drsiva kakih 300 metrov pod zemljo. Počasi se privajajo oči na potemno.

Srečno! Srečno! Ob vsakem srečanju pozdrav rudarjev. Nadzornik hodi pred menoj. V jamah velenjskega premo-govnika lignita nimajo več huntuov. Zamenjali so jih s tekočimi trakci, nekateri so dolgi tudi po več sto metrov. Le-ti se prepletajo po številnih rovi v vseh etažah. Lignit neslišno drsi k zbiralnicam, daleč vstran od kopačev. Zastran transporta jim je nedvomno precej laže.

Nekateri rovi so sila nizki. Hodiva sključeno, tudi po vseh štirih. Nekje je prenehalo dovajanje svežega zraka

TEŽAVE IN PROBLEMI

Časopisni tisk

je v podjetju vedno večji problem. Vedno več je časopisnega tiska in ga s ploskovnim tiskom le s težavo nalastnejo. Nastaja nujna potreba po rolačijskem stroju, ki bi reševal te precejšnje naklade časopisnega tiska in odpravil problem, ki ga dnevno in drugo periodično časopisje ustvarja.

Knjigoveških strojev

rezalnih, zgibalnih in šivalnih ni samo premalo, marveč so vsi že davno zastarele konstrukcije, ki razen tega, da imajo samo polovično zmogljivost, povzročajo zaradi stalnih popravil tudi do 20% zastoja na dan. V splošnem pa so prisiljeni, da še mnogo dovršilnih del opravljajo ročno, ker nimajo sodobnih tehničnih pomagala.

Zmanjšana zmogljivost

Ne glede na to, da je kapaciteta tiskarne vsak dan manjša, ker so stroji in druge strojne naprave vsak dan bolj

Nadalje je Celje z likvidacijo Tiskarne Brača Rode & Marlinčič v letu 1947 izgubilo tiskarno, ki je prevzemala pre-

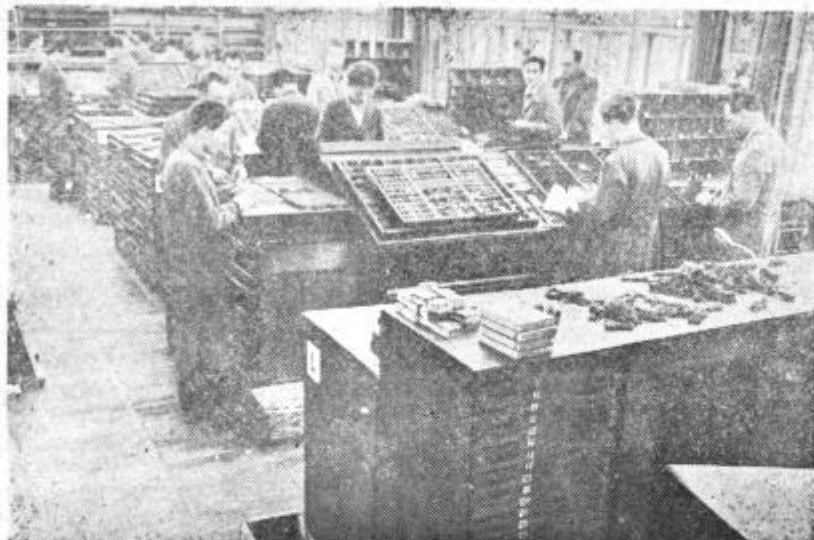
Upravno poslojje Celjske tiskarne, papirnice in knjigarne. V spodnjih prostorih so poslovni prostori — v prvem in drugem nadstropju pa stanujejo delavci.

O problematiki grafične industrije Slovenije je bilo v dnevnem časopisju Slovenije že precej objavljeno. O težavah našega celjskega tiskarskega podjetja pa do sedaj nismo pisali. Zato pa danes nekoliko več.

Kolektiv Celjske tiskarne, ki le s težavo krije najnujnejše potrebe tiska širokega industrijskega in kulturnega področja Celja, opravlja svoje delo kljub temu še dokaj kvalitetno in uspešno. Ima pa pri izvrševanju potreb velike težave, ki jih v obrisih navajamo.

V Celju so se kapacitete za izvrševanje tiskarskih uslug iz stare jugoslavije občno zmanjšale. Pred vojno so bila v Celju štiri grafična podjetja, od tega štiri tiskarne, in sicer: Zvezna tiskarna, Tiskarna Celja, Tiskarna Brača Rode & Marlinčič in Mohorjeva tiskarna. V teh tiskarnah je delalo 154 grafičnih delavcev. Danes je v Celju le eno grafično podjetje, t. j. Celjska tiskarna, prej Mohorjeva tiskarna. Ta tiskarna je obdržala isto kapaciteto kot pred vojno, t. j. isti strojni park, zaposlenih je bilo leta 1937 43 grafičnih delavcev, danes jih je pa 110. Pri tem moramo upoštevati, da se je Celje industrijsko in kulturno izredno močno razvilo in je logično, da potrebe po tisku mnogokrat presegajo možnosti našega kolektiva.

Po posameznih izdelavnih oddelkih je stanje naslednje:

Ročna stavilnica ima lepe delovne prostore — je pa že pretesna.

Ročni in strojni stavni material

je izrabljen, saj je že več kot 15 let, odkar niso mogli ničesar pomembnejšega nabaviti, medtem ko bi bilo treba vsako leto dokupovali sodobne garniture črk in nadomeščali iztrošene ročne črke ter matrice za siavne stroje. Zato nimajo nikakih sodobnih črkovnih garnitur in to ne v ročnem in ne v strojnem stavku, kar povzroča, da tiskovine ne morejo ustrezati sodobnemu estetskemu okusu.

Skoda ni samo lepote, značaja, marveč še večja v tem, ker traja pripravljanje, izravnavanje in popravljanje tiskovnih sestavkov s tako izrabljenimi črkami dva do trikrat dlje, kot bi normalno smelo trajati. To da pri stvarnem število strojev na leto približno 50.000 proizvodnih ur izpadka. Razen

tega ni niti ta niti nobena tiskarna v Sloveniji oz. ročna stavilnica v Sloveniji urejena za znanstveni in tehnični tisk, ki potrebuje najrazličnejša znamenja in to v raznih velikostih, tako da lake knjige ni mogoče poslati po mednarodnih grafičnih pravilih. Znanstvene in tehnične knjige zahtevajo mešani stavki, to je navadne, ležee, polkrepke in krepke črke, nekatere pa celo kapitalk. V Celjski tiskarni le s težavo lahko stavijo samo navadno, polkrepko ali pa samo ležee. Niso pa sposobni staviti mešanega stavka, ki ima v splošnem besedilu nekaj poudarjenih oziroma drugače izrazitih besed in stavkov, ker nimajo primernih črk.

V ofisetnem tisku,

ki ga v Celju sploh nimamo in ga tudi v Sloveniji rešujejo le z enobarvnimi ofisetnimi stroji, nastaja hud problem. Naš embalaže, ki je izredno važen za izvoz, je skoraj nemogoč. Tudi ne moremo natisniti sodobnih tujko-prometnih tiskovin, ki nastajajo z ozirom na vedno večji tujski promet kulturna in gospodarska nujnost.

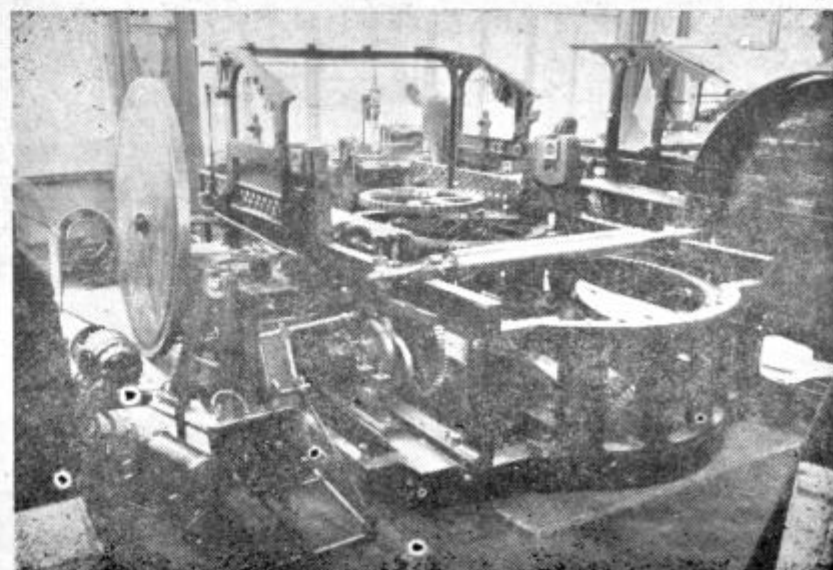
To so sedanji delovni prostori knjigovestnice, kjer so se v časih vprežne pošte nahajali konjski hlevi.

opreme metoda dela nesodobna, to je, mnogo zamudnejša kakor bi bila s sodobnimi fotoaparati, jedkalnimi stroji in drugimi potrebnimi napravami. Zaradi tega tiskarne Slovenije odklanjajo predvsem kvalitetnejša večbarvna dela.

Nabave po vojni

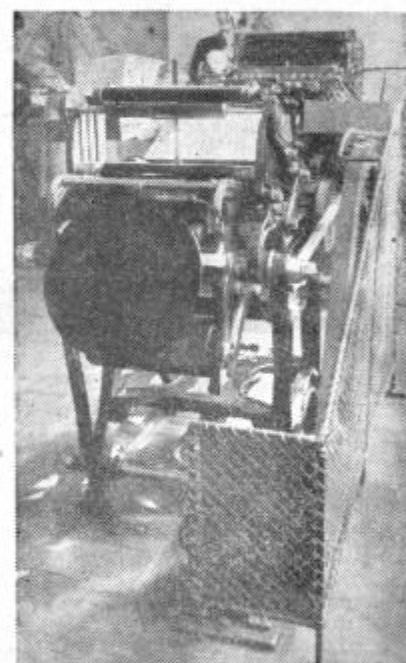
S sredstvi, katera so razpoložljiva za nabavo osnovnih sredstev, so sorazmerno malenkostna in jedva zadoščajo za vzdrževanje sedanjega zastarelega strojnega parka in ni misliti na nabavo novih strojev. Če pri tem upoštevamo vse to, da ima grafična stroka najmanj 60% sredstev, tu so mišljena osnovna sredstva, ki jih ni mogoče izdelati doma, je popolnoma jasno, da je rekonstrukcija tiskarne nemogoča. Do lanskega leta jim je bilo na razpolago le 10% amortizacijskih sredstev za nabavo iz inozemstva, letos imajo dovoljenih 30%. Vse to pa ne zadošča niti za nabavo izrabljenih matric, saj imajo pri 30% upoštevanju celotne amortizacije podjetja le 3.635.000 din na razpolago, en stave kmalric pa stane 1.200.000 din. Skupna vrednost vseh v 10 letih po vojnih uvoženih matric in nadomestnih delov je po takratni vrednosti 1.195.000 dinarjev, t. j. nekoliko manj kot 1/10 celotnih razpoložljivih amortizacijskih sredstev. Iz tega je jasno razvidno, da

so tehnično zaostali, ker niso mogli obnavljati. Če prištejemo tem 10 letom še pet vojnih let, je tako zastarelost grafičnih osnovnih sredstev dokazana.

Ker je strojni park izrabljen, so potrebna stalna popravila. Tiskarski stroj št. 6 v popravilu.

Potrebne nove kapacitete

Tiskarski stroj »Tigle« - najstarejši v Sloveniji, ki bo kmalu »spraznoval« 90-letnico.

Lahko trdimo, da je kapaciteta naše tiskarne danes najmanj polovico premajhna. V niti eni tehniki tiska ne morejo popolnoma ustreči naročnikom, marveč morajo mnogo naročil odkloniti, v drugih pa čakajo na izdelavo tudi mesece in mesece. Vse to povzroča naročnikom marsikdaj hude finančne in tudi proizvodne težave. Vse slovenske založbe kakor Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani, Slovenski knjižni zavod v Ljubljani, Cankarjeva založba, Založba Kmečka knjiga, Oddelek za tiskovine Državne založbe, Nova proizvodnja in še ostale založbe, ne morejo plasirati v slovenske tiskarne svojih naročil, ker jih tiskarne ne morejo prevzeti. Posebno to velja za ves znanstveni in akcidenčni tisk. Tudi od Mohorjeve založbe so letos prevzeli v natis le dve knjigi redne izdaje, v letu 1956 pa bodo verjetno morali odkloniti

Stavni stroji

katere imajo tri, so vsi potrebni generalnega remonta, ki ga pa brez uvoženih nadomestnih delov ni mogoče izvršiti. Ti stroji so v obratu večji del v treh posadah, t. j. noč in dan, in je logično, da s tem celotni precizni meha-

nizem močno trpi in se predčasno izrablja. Drugi problem, ki je v ročni stavilnici je ta, da imajo izredno višino črk, ki otežkoča medsebojno pomoč slovenskih tiskarn v posameznih primerih.

Oddelek strojne stavilnice še nekako ustreza — stroji pa so že stari in hudo izrabljeni.

Strojni park in knjižni tisk

je domala ves zastarel, saj je nabava strojev bila v večini izvršena pred 50 leti. Enega imajo celo starega 88 let in bo menda doživel stoletnico. Le ena četrtina je starih nekaj pod 30 let. Stroji tiskajo povprečno na uro po 800 komadov, največ pa po 1100 izvodov, medtem ko veliki sodobni avtomatski stroji tiskajo okrog 4000 na uro, manjši pa celo še več. Razen večje zmogljivosti ali tiraže pa je treba poudariti, da traja pripravljanje tiskovnih sestavkov na novih sodobnih strojih znatno manj kakor na starih, razmajanih strojih. Zato gre v izgubo na tisoče in tisoče proizvodnih ur. Treba bi bilo nabaviti vsaj za kvalitetnejša dela nekaj sodobnih

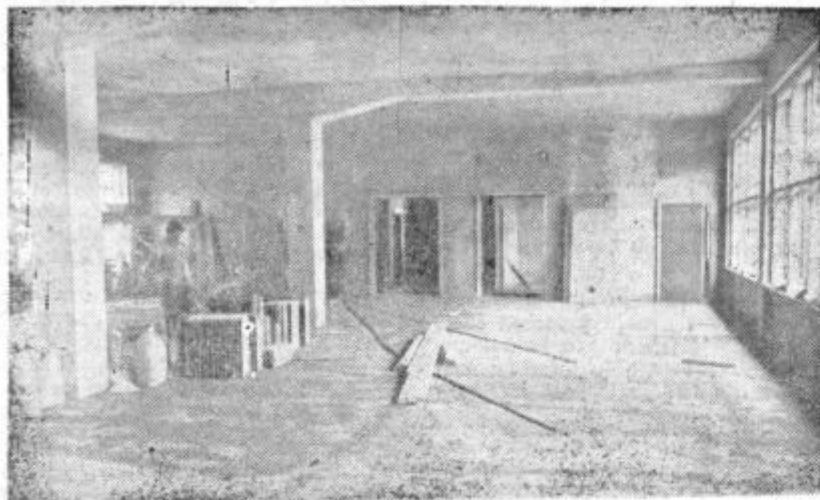
cilindričnih in zaklopnih avtomatičnih strojev.

Kolektiv sicer redno skrbi za popravila teh strojev, tako da so v redu vzdrževani, s tem jim življenjsko dobo podaljšujejo, neekonomičnost jim pa ne morejo popraviti.

Vse stereotipne naprave

so tako zastarele in potrebne nadomestila, ker so primitivne, da kvalitete in kvantitete ni mogoče niti z največjim trdom doseči.

V CELJSKI TISKARNI

Novi delovni prostori knjigovoznice so tik pred dovršitvijo.

še natis ostalih knjig, če bodo hoteli zadostiti najnujnejšim potrebam Celja in bližnje okolice.

Da bi mogli vsaj delno ustreči potrebam po grafičnih izdelkih tako glede količine in kakovosti, so jim potrebna naslednja osnovna sredstva iz uvoza:

Tiskalni stroj A0, Heidelbergski cilindrični avtomat, zaklopni stroj »Viktorija«, stavni stroj, kotel za topljenje svinca, kompletna stereotipija, avtomatični trozrennik, avtomatični rezalni stroj, črkovni in črlovni material, matrice za stave stroje, knjigoveške čr-

ke, razni rezervni deli, klišarski rastrji, fotografska kamera in razni drugi pripomočki za tiskarno in klišarno.

Skupna vrednost vseh navedenih osnovnih sredstev znaša din 36.391.000.— po disparitetnem tečaju. Koliko pa bi stala navedena potrebna osnovna sredstva, če bi morala podjetje za nje nabaviti devize po borznem tečaju, razen tega pa še sklad na predpisane uvozne faklorije, naj navedemo naslednje:

Disparitetni tečaj je 36.391.500 din, borzni tečaj 181.957.500 din in s faktorjem pa 252.406.200 din.

Finančna zmogljivost podjetja

Preden prikažemo, kako je s finančno zmogljivostjo podjetja, moramo poudariti, da je iz amortizacije mogoče neko osnovno sredstvo iz uvoza samo nadomestiti, ko je že popolnoma neuporabna, ne dopuščajo pa predpisi razširjanja ali povečanja zmogljivosti iz sredstev amortizacije. Sredstva iz samostojnega razpolaganja pa so malenkostna in jih ne smejo uporabiti za uvoz. To pomeni, da grafična industrija v Celju, kakor tudi v Sloveniji pod temi pogoji ne bo mogla zadostiti poli-

tičnim, gospodarskim in kulturnim potrebam po grafičnih izdelkih, ki so iz dneva v dan večje. Kapacitete pa so vsak dan slabše. Hkrati s tem pa je treba ugotoviti, da bi bilo negospodarsko, da bi zgolj zaradi tega predpisa izločili stroje, ki nimajo potrebne zmogljivosti in namesto njih kupili sodobne zmogljivostne stroje. Sodobne stroje bi bilo namreč škoda uporabljati za manj kvalitetna dela manjših naklad, zato smo mnenja, da bo treba kupiti stroje zaradi večje in boljše proizvodnje, stare stroje

pa še uporabljati za manj kvalitetna dela manjših naklad, dokler se to gospodarsko izplača. Sedanji predpisi določajo tudi, da smejo grafična podjetja samo 30% dosežene amortizacije uporabiti za nakup osnovnih sredstev iz uvoza, da morajo potrebne devize kupiti po borznem tečaju in da morajo pri uvozu plačevati ustrezne uvozne faklorije, ki se za naša osnovna sredstva sučejo od 1,5 do 2,5 na ceno osnovnih sredstev po disparitetnem kurzu deviz. Da je po teh predpisih nemogoče, da bi mogla tiskarna iz svojih sredstev nabaviti vsa navedena potrebna osnovna sredstva, nam pokaže naslednja razčlemba amortizacije: Celotna amortizacija tiskarne znaša 12.116.000 din, za nadomestitev imajo na razpolago 7.349.000 din, za večja popravila pa 4.767.000 din. Od celotne amortizacije lahko uporabijo za uvoz 3.635.000 din, za nabavo in popravilo osnovnih sredstev iz domače proizvodnje pa 8.481.000 din.

Da bo zadeva jasna, navajamo naslednji primer: Skupno dosežejo vsa grafična podjetja Slovenije na leto 205 milijonov 443.000 din amortizacije, od katere pa smejo uporabiti za uvoz samo 30%, t. j. 61.633.000 din. Za to vsoto pa vsa podjetja Slovenije lahko kupijo samo en staven stroj, medtem ko en tiskarski stroj formula 70 x 100 cm, ki najbolj primanjkuje, stane 94.500.000 din. Ker bi torej mogla to potrebno vsoto, katero potrebuje Slovenija za nadomestitev tiskarskih strojev v znesku 4.690.334.855 din pokriti šele v 76 letih, je jasno razvidno, da je pri obnovi slovenske grafične industrije in kakor tudi Celjske tiskarne nujno potrebna pomoč družbe, ki pa je lahko različna. Prvič: državna subvencija v obliki osnovnih sredstev, kupljenih iz državnih sredstev, sprejelih v družbeni plan, in drugič: dodelitev dolgoročnega posojila v znesku 668.025.605 din, za Celjsko tiskarno 36.391.500 dinarjev. To posojilo bi mogla grafična podjetja vrniti povprečno v šestih letih, če bi se posojilo glasilo za nakup deviz po disparitetnem tečaju (ne po borznem), če bi smela uvoziti vsa potrebna sredstva brez uvoznih faklorij in če bi smela uporabiti najmanj 60% dosežene amortizacije za uvoz. Pri tem moramo pripomniti, da so potrebe podane skrajno realno, upoštevajoč pri tem svoje premajhne kapacitete glede na potrebe trga, glede na vsa ozka grla v celotni proizvodnji in glede na vsak dan slabšo in nerentabilnejšo proizvodnjo. Nerenabilnost naj prikažemo samo z enim primerom iz knjižnega tiska, primerjajoč štiri stare stroje glede na novega:

Pri starih tiskarskih strojih, kakršne imajo danes v slovenskih tiskarnah, ob tako izrabljenem črkovnem materialu in ob pomanjkanju sodobnih tehničnih pomagala dosežejo največ 50% produktivnosti za tisk, to je pri 8 urah 4 ure. Ob zmogljivosti 1000-odtisov na uro napravijo 4 stari stroji na leto 4.928.000 odtisov, katerih stroški znašajo brez papirja po današnjih povprečnih cenah 4.406.000 din, delovna sila sama stane pri tem 768.000 din, tako stane torej 1000 odtisov 894 dinarjev.

Ob dobrem črkovnem materialu in sodobnimi tehničnimi pomagali bi do-

Pogled na delovne prostore knjigovoznice z zasuhanje strani. Del teh prostorov je bil v mesecu februarju 1945. leta pri bombardiranju uničen. Spodaj so postori knjigovoznice, nad njimi pa oblačilnice in v prostorih na vrhu so korektorji in risarski oddelki.

segli na novih sodobnih cilindričnih avtomatih 75% produktivnosti za tisk, to je pri 8 urah 6 ur. Ob zmogljivosti 3500 odtisov na uro napravi torej 1 sam sodobni stroj 6.468.000 odtisov, katerih stroški (brez papirja) so po današnjih cenah 5.782.000 din, po novih cenah pa bi znašali 2.230.000 din, delovna sila pri tem bi stala 276.000 din, torej bi 1000 odtisov stalo na novem stroju z novim črkovnim materialom 345 din. V oddelkih drugih tiskovnih tehnik je stanje enako, pri dvobarvnem tisku pa je še hujša razlika.

Pri tem moramo konkretno za Celjsko tiskarno navesti še to, da tudi sami delovni prostori ne dajo možnosti razširitve in bodo potrebne tudi investicije gradbenega značaja. Za izvedbo teh investicij bi potrebovali približno 100.000.000 din. Pri tem moramo opozoriti na to, da je stavba, kjer se nahaja oddelki knjigovoznice, z ozirom na bombardiranje med vojno, v obupnem stanju in so zaradi tega pristopili k nadzidku glavnega industrijskega obrata za eno nadstropje, da bodo pridobili nujno potrebne prostore za ta oddelki in da preprečijo ob morebitni zrušitvi dosedanjega starega objekta veliko gospodarsko škodo. Razširitev tega podjetja je nujnost celjskega področja, saj tiskajo vse potrebno, kolikor pač lahko to izvršijo, za celotno široko

industrijsko področje, ki je tudi kulturno močno razvilo in lo od Poljčan do Dravograda, od Brezic in Trbovelj in je torej podjetje v sedanji obliki odločno premajhno. Če pripomnimo še to, da je v sedanjih odnosno bivših prostorih Mohorjeve tiskarne delalo v stari Jugoslaviji 43 grafičarjev, danes pa je zaposlenih 110, vidimo da tudi stvarno delovni prostori ne ustrezajo več potrebam in da so pri povečanju številu higienske naprave odločno nezadostne.

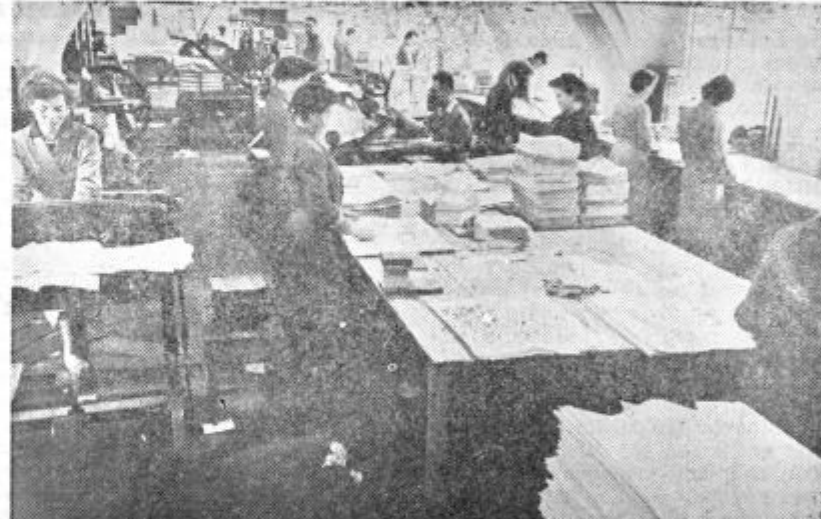
K vsemu temu organi delavskega samoupravljanja v podjetju v bodoče upravičeno pričakujejo večjo podporo in razumevanje za smotno odpravo nakazanih problemov. Pri tem računajo posebno na večjo podporo lokalnih faklorijev, ker do sedaj grafična industrija spriči nujnih investicij v bazični industriji ni bila upoštevana.

Do danes je delovni kolektiv z uspehi v proizvodnji dokazal svoje sposobnosti in voljo, katero želi še nadalje razvijati in s tem zadostiti vedno večjim potrebam tiska. To pa brez izboljšanja osnovnih sredstev kolektiv ne bo zmogel.

S to problematiko smo hoteli seznaniti javnost in merodajne činitelje o težavah našega tiskarskega, ki v razvijanju celotnega gospodarskega in kulturnega življenja mnogo pomeni.

Sedanji prostori knjigovoznice niso primerni, in odločno pretesni!

Večina del v knjigovoznici se še vedno opravlja ročno, ker nimamo tehničnih pripomočkov.

Eno najmočnejših propagandnih sredstev, ki jih je imel delavski razred v predaprilski Jugoslaviji v borbi za uredničenje svojih ciljev, so bile njihove ilegalne tehnike. V dobi okupacije pa je bil partizanski tisk ona gonilna sila, ki je zrevolucionirala s svojo tiskano besedo široke množice naših zavednih ljudi. Mnogokrat je moralno dosegal partizanski tisk iste uspehe kakor par-

STANE TERČAK

tizanska puška. Napredni tisk teh dob je dal svoj veliki obulob pri naši osvoboditvi. Zato je popolnoma razumljivo, da so bili s tem delom poverjeni le redki najzanesljivejši naši ljudje. Izguba vsake, tudi najšibkeje tehnike, je bila za gibanje velika moralna in tudi materialna škoda, ki se ni dala lahko nadomestiti.

Prvo ilegalno partijsko ciklostilno tehniko zasledimo na terenih Spodnje Savinjske doline v letu 1935. Ta tehnika se je stalno selila po obrobni vseh Prebolda. V tem času so bili v trboveljski partijski organizaciji, ki jo je vodil Lojze Hochkraut, organizirani prvi preboldski tkalci in zabukovski knapi. Njihovi sestanki so se vršili največkrat na Mrzlici. V tem času je Lojze Hochkraut poslal po kurirju preko Mrzlice pisalni stroj za to tehniko. Po znanem komunističnem procesu v Celju leta 1936, ko so bili najaktivnejši partiji obojeni na robijo, je bil pisalni stroj zakopan v Šmiklavžu pri Kotnikovih. Sedaj se nahaja ta pisalni stroj v oddelku NOB v Celju.

Leta 1937 se je delo nadaljevalo v tehniki v Sentlovrencu. Naslednje leto pa je začela delati ilegalna tehnika v Medlogu pri Celju, ki je bila tesno povezana s »tekstilci« v Joštovem mlinu (Franc Vrunč, Milan Apih, Franc in

Rudi Hribar in sekretar komiteja Dušan Kraigher, ki je bil takrat koncipient pri dr. Pinterju). V prvih dveh ilegalnih tehnikah v Spodnji Savinjski dolini so delali poleg drugih še prvi ilegalci na teh terenih Plaskan, Dušan Kraigher, Vera Slanderova in pesnik Karel Destovnik-Kajuh.

Konec leta 1938 je Slavko Slander, ki se je takrat zadrževal v Celju, ponovno začel organizacijo ilegalnih tehnik. Med drugim se je dogovoril z Milanom Boršičem, da mu bo poslal šapirograf na njegov dom v Vrbo pri Sentjurju. V tem letu je tudi tehnika pri Boršičevih prišla z delom. Tiskala je propagandne letake. Izdelali so jih tudi do 3000 izvodov. Po kurirjih so jih razpošiljali v Celje, Savinjsko in Saleško dolino in Kozjansko. Pri delu v tehniki so poleg Boršiča pomagali Ivan Skvarča-Modras, Franc Vrunč, Peter Stante, Tone Grčar in Polo Kudiš. Matrice so pisali na Novakov pisalni stroj. Iz Gaberja pa je hodila pomagat tudi neka uradnica, ki jo je pridobil za to delo Franc Vrunč. Do osvoboditve se je ohranil ves arhiv te tehnike, ki ga je imel zakopanega v bližini svojega doma Milan Boršič. Ves arhiv je predal Boršič po osvoboditvi Komiteju za celjski okoliški okraj v Sentjurju. Kje se sedaj ta dragoceni material nahaja, ni znano.

V tem času je Slavko Slander poveril Ivanu Skvarči-Modrasu in Milanu Boršiču nalogo, da izdelata primitivni tiskarski stroj. V Skvarčevi in Sarajkičevi delavnici v Zavodnem sta se lotila te težke naloge. Večino potrebne materiala sta nabavila v Celju. Tiskarski valj so jima podložili z gumo

v Kranju. Črke pa so dobili po skrivnih kanalih iz mariborskih tiskarn. Ko je bil tiskarski stroj izdelan, ga je preizkusil pri Kruševčevih pri Sentjurju Dušan Kraigher. Kruševčeva mama je bila zelo zavedna žena in so se na njo lahko popolnoma zanesli. Nato je dal Dušan Kraigher nalog Boršiču, da ga je neke noči prepeljal v Črnuče. Boršič si je izposodil avtomobil pri Dobrotinški. Ob desetih ponoči je bil, kakor je bilo dogovorjeno, na javki v Črnučah. Tam so ga pričakovali Dušan in Boris Kraigher in Lidija Sentjurj. Ti so stroj prevzeli in ga peljali do bližnjega pekta, kjer so ga hranili. Nadaljnja usoda prvega tiskarskega stroja, ki je bil izdelan v Celju, ni znana.

V začetku okupacije imamo v Celju več provizoričnih ciklostilnih tehnik, ki pa so po izdajah koncem oktobra leta 1941 in v začetku maja leta 1942 prenehale z delom. Najzavednejši aktivisti Celja so bili v teh izdajah aretirani, odpeljani v taborišča in večina ustreljena. V tem času so znane naslednje ciklostilne tehnike in raznoževalnice: Tehnika za gradom, ki jo je vodil neki Igor (ilegalno ime), pri Ključarju Kožuhu in pri Frečetovih v Novi vasi.

Z ustanovitvijo Savinjske čete poleti leta 1941 pa dobimo na celjskem terenu prvo vojaško tehniko, ki so jo imenovali po vodji tehnike Petru Sprajcu st. Sprajčeva tehnika. Delala je v gozdovih nad Grižami. Ko je šel I. štajerski bataljon na brežiški pohod, je Peter Sprajc, ki je bil tudi soudeleženec pohoda, padel pri Slivnici. Tako je tehnika z delom prenehala. Leta 1942 se je ustanovila nova ciklostilna

tehnika, ki jo je vodil Anton Kotnik-Robida. Po njem se je tehnika imenovala Robidova tehnika. Delala je s kratkimi »resledki« ves čas do osvoboditve.

Ob koncu leta 1941 zasledimo prvo ciklostilno tehniko tudi na Kozjanskem, kjer se je nahajal Pokrajinski komite. Prvotno se je nahajala na podstrešju hiše Marije Senice-Grabenske mame v Sentvidu pri Planini. Imenovala se je tehnika »Dušan«. Kmalu nato pa so izkopali pod njeno hišo zemljanko Pokrajinskega komiteja, ki je obenem služila tudi tej tehniki. Prvi vodja tehnike je bil Ivan Luskar-Dušan, po njem se je tehnika imenovala Dušanova tehnika. Ta tehnika se je pozneje selila na južne obronke Bohorja. Imenovala se je Prešernova tehnika. Malo pred osvoboditvijo je bila izdana in požgana. Zadnji vodja tehnike »France Prešeren« je bila tov. Vida Cimerman-Zgank-Tanja.

II. grupa odredov, ki se je v začetku septembra 1942 prebila na Štajersko, je prinesla s seboj tudi ciklostilno tehniko. Ta tehnika je bila osnovana junija 1942. Prvotno je tehnika delovala na Dobrovljah. Bila je pri štabu. Po borbi dne 7. novembra 1942, pri angleških barakah, ki so nad vasjo Krašami, se je preselila na Moravsko.

Malop kasneje se je ustanovila tudi tehnika Cankar, ki je bila nadaljevanje tehnike IV. operativne cone, mogoče pa tudi nadaljevanje tehnike II. grupe odredov. Z delom je začela v Šentpavelskih hribih. Ta tehnika je dobila ime po vodji Radu Zakonjsku-Cankarju. Tehnika Cankar kakor tudi

tehnika Robida sta se preselili leta 1944 na osvobodeno ozemlje Zgornje Savinjske doline. Po decembrski ofenzivi pa sta se preselili obe nazaj v Šmiklavške hribe, kjer sta delali do osvoboditve.

V letu 1944 se je ustanovila neke nad Radevundo v Mozirskih planinah tehnika Povh, ki se je preimenovala v tehniko Prežihov Voranc. Nadaljevanje te tehnike pa je tehnika Slavka Slandra.

V letu 1943-44 se je ustanovila Revirska tehnika T. V. 24-53 c, ki se je nahajala na južni strani Mrzlice na Kalu, na našem obrobem terenu. Z aktom dne 15. VIII. 1944 se je preimenovala v tehniko Lojze Hochkraut.

Nestlov nabavni sektor, ki ga je vodil Nestl Zgank, se je nahajal na Smohorju. Njegova naloga je bila predvsem v nabavi materiala za ostale tehnike.

V času NOB je bilo na našem območju okoli 30 ciklostilnih tehnik, tako da smo v tem oziru prednjačili vsem ostalim »redelom« v Sloveniji. Na osvobodnem ozemlju Zgornje Savinjske doline so bile tudi tri tiskarne: Tiskarna 4 M-Krim, pozneje se je preimenovala v Pohorsko tiskarno, Tiskarna 8 M-Podružnica »Partizanske tiskarne in Tiskarna 7 A Pravica. Vse tiskarne so se preselile na osvobodeno ozemlje v septembru leta 1944. Vse so tiskale propagandni material, brošure in tednike ter nekaj števil Ljudske pravice. V decembrski ofenzivi niso zajeli Nemci nobene tiskarne. Vse tiskarske stroje je požrtvovalno osebje pravčasno umaknilo na Moravsko in Gorenjsko. Nekateri stroji teh tiskarn so še danes v nekaterih ljubljanskih tiskarnah.

V dobi preganjanj in okupatorskega terorja se ves tisk imel veliko in odgovorno nalogo in je tudi prispeval svoj veliki delež pri naši osvoboditvi.

Igor Ponikvar:

Ob Tednu radia in tiska

V zadnjih nekaj letih smo doživljali in še doživljamo čudovito preobrazbo našega družbenega življenja. Socialistična revolucija je do temeljev porušila stari družbeni red in z neprimernim pogumom, vztrajnostjo in žilavostjo gradimo nov socialistični družbeni red. Na vseh področjih družbenega življenja že dosegamo velike uspehe. Vendar pa moramo pri tem ugotoviti, da smo čisto kratko pozabljali na človeka kot nosilca vseh naporov, kot osnovno in nepogrešljivo silo, brez katere ni življenja niti napredka.

Zavedamo se, da je proces prevzgoje in vzgoje dolgotrajnejši kot proces materialne izgradnje naše socialistične družbe. Zato ni naključje, da je naše lokalno politično in upravno vodstvo ravno zaradi tega čutilo potrebo po ustanovitvi lokalnega radia, z željo, da se poleg dnevnega in lokalnega tiska tudi po radijskih oddajah posreduje našim državljanom vse tisto, kar jim dviga državljansko zavest in ponos ter jih vzgaja v zavestne sodelavce v sistemu družbenega upravljanja.

Tako stoji »Radio Celje« v zadnjih dveh mesecih letošnjega leta kar pred dvema važnima dogodkoma. V septembru smo proslavili prvo obletnico

ur, kar zopet pomeni, da bi za ponovitev le-teh potrebovali polnih 19 in pol dni ob neprekinjenem programu.

Pestrost oddaj »Radia Celje« je bila zagotovljena tudi s številnimi literarnimi oddajami, kot so potopisi, kulturni pregledi, oddaje za žene, oddaje za cicibane in pionirje itd. Se posebej so k pestrosti prispevali celjski in okoliški

Risto Gajšek
direktor
»Radia Celje«

ansambli ter solisti, katerih krog se je zlasti v zadnjem obdobju zelo razširil. Ta njihov prispevek je potrebno posebej poudariti, saj so le-ti tisti, ki z gojenjem in posredovanjem lepe slovenske pesmi, melodije in besede aktivno pomagajo pri razširitvi splošnega kulturnega obzora našega delovnega človeka.

Kakor iz tega površnega pregleda lahko razberete, je bilo ob izredno skromni tehnični opremlitvi ter z nadvse maloštevilnim radijskim kolektivom izvršeno veliko in pomembno delo, ki se ob pomoči naših oblastvenih in političnih forumov ter radijskih poslušalcev vedno bolj uspešno razvija. Ne dvomno smo si pa vsi edini v tem, da je v Celju in celjski skupnosti radijska ustanova potrebna.

Dovolite mi še, da se ob tej priliki javno zahvalim Občinskemu LO Celje ter Mestnemu in Okrajnemu komiteju ZKS za njihovo pomoč, kakor tudi vsem radijskim poslušalcem za njih uvidenost, ki so jo pokazali s tem, da so kljub začetnim in kasnejšim težavam, posebno pa motnjam vztrajali ob radijskih sprejemnikih in se morda tudi z nami veselili nad slehernim doseženim uspehom.

Zlasti pa čutim dolžnost, da v imenu upravnega odbora izrečem javno zahvalo članom našega radijskega kolektiva, in sicer direktorju Ristu Gajšku, kateremu gre glavna zasluga za postavitev radijske postaje, tehniku Alojzu Bertoncelju, napovedovalcem Nuši Marušič, Petru Božiču ter Marjanci in Aleksandru Krošl, radijskima novinarjema Milanu Božiču in Milanu Iršiču, posebej pa radijskemu tehniku in članu upravnega odbora Božidarju Vrantu, katerega prizadevnost je rodila bogat sad v obliki 200 W radijskega oddajnika, izdelanega v lastni delavnici.

Vedro smo stopili v novo leto obstoja »Radia Celje« in vedro gledamo ob »Tednu radia in tiska« na dosežene uspehe, kajti vsako novo leto in vska obletnica pomeni za nas nov načrt dela, ki naj bi nastal po izkušnjah preteklosti in ki naj bi bil dorasel potrebam, kot jih zahteva naš družbeni in kulturni razvoj. Pri teh naših naporih pa prčkajemo vso vašo pomoč in podporo.

Risto Gajšek:

Ob prazniku celjskega radia

Začeli smo pri začetku. Nekaj starih, tehnično preživelih kosov železa, kondenzatorjev, transformatorjev in elektronov, mala, neizdelana in nezakurjena sobica ter mnogo dobre volje. Vse to je povezovala nit od mikrofona do antene, ki je s svojimi 50 watti sporočala celjskim poslušalcem, kaj se prireja na Ostrožnem in pozneje novice od blizu

Nekoč smo potrkali na vrata 135 KW oddajnika in povprašali po pomoči. Povedali smo, da je v Celju zvečer slab sprejem in da jim pomagamo zadovoljiti poslušalce z večurnimi prenosi. Toda žal, niso razumeli našega jezika. Potrkali smo doma, toda iz prazne blagajne je težko kaj vzeti. Upali smo in še upamo. Razumevanje in vsa moralna podpora, ki jo celjski radio uživa, poživlja iniciativo maloštevilnega kolektiva, ki razmišlja o 2 KW oddajniku, ki je bil v začetku leta skoraj dosegljiv ter o boljši tehnični opremlitvi studija. Uredba o radiofuzni službi, ki jo prav te dni sprejema Zvezna skupščina, vnaša v razvoj celjske radijske postaje nove elemente, pravzaprav pa jo postavlja na razpotje. Naklonjenost številnih poslušalcev od Soštanja do Rogaske Slatine, od Pohorja do Trbovelj, razumevanje in pomoč političnih organizacij in organov oblasti pa daje slutiti le napredek in razvoj te mlade celjske ustanove, ki se bo z novo uredbo sicer še vedno predstavljala poslušalcem s samostojnimi sporedi, vendar bo vsklajevala svoje delo z matično ljubljansko radijsko postajo, ki bo skupno z lokalnimi faktorji skrbela za boljše tehnične in materialne pogoje.

Ob priliki praznika tiska in radia želim poslušalcem dober sprejem, istočasno pa se jim zahvaljujem za uvidenost, ko je pónagajal radijski skrat.

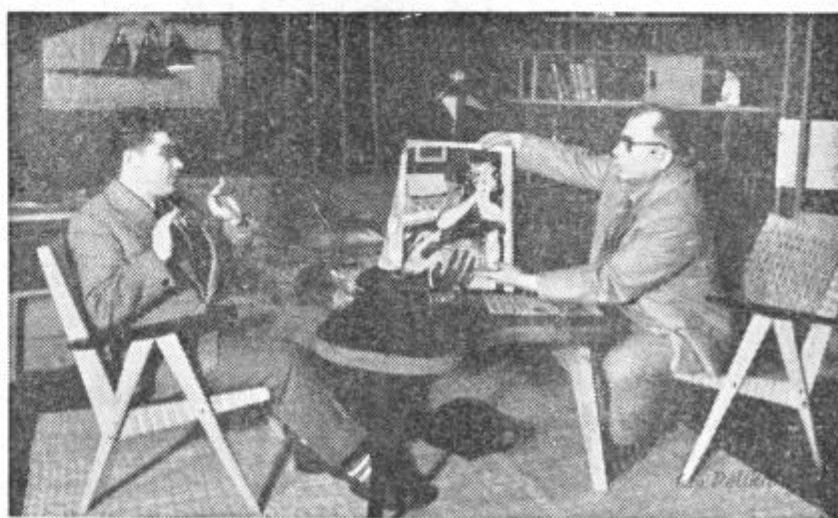
KARIKATURIST NAŠEGA LISTA

SMEH VLADO SE PREDSTAVLJA

Heci naš — je čudne sorte ptič, njegov obraz je dvojen kot medalja, kot prvi tak je — če ne pije nič, a Franček — kadar se v jarku valja

»Sedem let skomin«

V četrtek, 10. t. m. je bila v celjskem Mestnem gledališču premiera Axelrodove komedije »Sedem let skomin« — Režija Mirč Kragelj, scena Sveta Jovanović — Na sliki Janez Škof in Avgust Sedej

RAZŠIRIMO ČASOPIS TJA, kjer je najbolj potreben

Najvažnejša naloga organizacij SZDL v »Tednu tiska in radia«

Tisk je močno orožje v rokah delovnega ljudstva. To ni fraza, pač pa neizpodbitna resnica, le žal, da tega povsod ne upoštevajo, najmanj pa tam, kjer bi bilo to najbolj potrebno. Ravno zdaj, v »Tednu tiska in radia« smo pregledali število naročnikov v posameznih občinah in jih primerjali s številom prebivalstva. Prišli smo do presenetljivih podatkov, ki jasno kažejo, kje bo treba povečati dejavnost za razširitev listov. Tu lahko mirno govorimo, da je merilo razširjenosti našega lista hkrati tudi merilo razširjenosti drugih republiških časopisov.

Celjski tednik je v našem okraju po občinah takole razširjen: V celjski občini dobi naš časopis vsak 7. prebivalec, v Laškem vsak 21., na Vranskem vsak 24. prebivalec, v Vojniku vsak 30., v Zalcu vsak 29., v Sentjurju vsak 39., v Kozjem vsak 70., v Mozirju vsak 78., v Planini vsak 105., v Sošanju vsak 151., v Rogaske Slatini vsak 268., v Slov. Konjicah vsak 298. in v Smarju vsak 209. prebivalec.

Récimo, da je v Savinjski dolini in Celju precej naročnikov na dnevne časopise, ne more pa to veljati za Soštanj, Planino, Smarje, Rogaske Slatino in Slovenske Konjice. To se pravi, da je v teh krajih zelo malo časopisov in da so verjetno cele vasi, kjer sploh ne pridejo v roke prebivalcem.

Okrajni odbor SZDL je te dni v predpripravi za »Teden tiska in radia« organiziral na sedežih občin sestanke, na katerih bodo govorili predvsem o vlogi tiska. Celjski tednik je preko šol načel zbiralo akcijo za nove naročnike, zato morajo organizacije Socialistične zveze na terenu temu vprašanju posvetiti več pozornosti in poskrbeti, da bodo razširili časopise zlasti v tiste kraje, kjer doslej le-teh skoraj ni. V okraju je veliko število organizacij SZDL, ki same nimajo naročenega Celjskega tednika — glasila Socialistične zveze. »Teden tiska in radia« bodo v teh krajih najlepše proslavili na ta način, če bodo ljudi zainteresirali za branje časopisov ter razširili mrežo naročnikov.

UPRAVA

Znamka
za 10 din

„Celjskega tednika“

CELJE

TITOV TRG 1

Poštni predal 123

Ob 10-letnici naprednega tiska in radia

ČESTITAMO VSEM ČASOPISNIM PODJETJEM IN RADIU

z željo, da bi tudi v bodoče naš tisk in radio prispevala svoj delež za čim hitrejšo preobrazbo širokih ljudskih množic v zavedne socialistične borce.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
CELJE
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
CELJE
OKRAJNI SINDIKALNI SVET
CELJE

ŽELEZARNA ŠTORE
HMELJARSKI ODBOR
PRI OZZ ŽALEC
BETON CELJE
ELEKTRO CELJE

Trgovsko podjetje »KOVINOTEHNA« v Celju sprejme v službo
knjigovodsko moč

SALDO KONTISTA

Pogoji: absolvent(ka) srednje ekonomske šole ali 4 razrede srednje šole in 8 let prakse v tej stroki. — Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe poslati tajništvo podjetja.

Troje srečanj

(Nadaljevanje s 4. strani)

klenih reber, milijonov zakovic in drugega gradiva rastejo novi izdelki, ponos našega ladjedelništva. Tri ure sva hodila med bobnenjem kompresorjev in bliskanjem električnih varilnih aparatov in še danes imam občutek, da je to bil bežen sprehod.

Troje srečanj se mi je vtisnilo v spomin zaradi nekaterih skupnih značilnosti. Naj povem, dragi bralci, za kaj gre.

V vseh treh primerih sem bil med delavci, da bi spoznal njihove napore in življenje, uspehe ali neuspehe. Ko sem zapuščal ta ali oni delovni kolektiv, sem imel občutek, da je bil razgovor prekratek, da nisem zvedel vsega, kar bi morda tudi druge zanimalo. Vselej sem sklenil pri sebi, da moram pogostejše med delavce, saj zaslužijo. Ustvarjajo temeljne pogoje za boljše življenje naše skupnosti. Povsod raste novi človek, novo življenje in mi smo ga dolžni spremljati na vsej razvojni poti. Sicer pa, o tem bi lahko še in še razpravljali. Strani naših listov naj bodo ogledalo našega razumevanja do novega človeka. Pogostejše naj se v tem ogledalu vidi delovni človek.

IZ CELJA...

Jože Pečnik — 85 letnik

Takemu jubileju zelo radi prisluhnemo in se mu iz vsega srca pridružimo, če je človek takšnega kova, kakor je naš priljubljeni jubilar Jože Pečnik. Socialistična zveza delovnega ljudstva v Celju ima v njem najzvestejšega člana, aktivista v visoki starosti. Še danes ob svojem petinosemdesetem rojstnem dnevu vodi blaginjske posle III. četrta v Celju. To delo opravlja kot prepričan socialist, v katerem bi naj

v šoli, tako je tudi izven nje postal neumoren ljudskoprosvetni in gospodarski delavec. Ustanovil je Kmetijsko podružnico in posojilnico. V Brežicah ga najdemo med ustanovitelji Vinarske zadruge za celjsko okrožje in kot ustanovitelja Zadruga za rejo toplokrvnih konj za okraj Brežice. Med prvo svetovno vojno je v različnih komisijah pomagal ljudstvu, da ga avstrijska oblast ni preveč odiral; razdeljeval je živila in podpore ženam vojni obvezancev. V predprilski Jugoslaviji je bil zopet zadruhar uradniške nabavne zadruge »Samopomoč« v Brežicah. Po njegovi službeni upokojitvi se je jubilar preselil v Dobovo, od koder je vodil posojilnico v Kapelah še dalje. Od tod se je preselil v Brežice, kjer je še nadaljnjih 6 let deloval kot odbornik in starosta naprednih organizacij.

Leta 1938 se je z družino preselil v Celje. Se od tod se je vozil v Kapele uradovat v Kmetijsko posojilnico. Zalostno dobo okupacije je njegova družina preživela v Ljubljani, po osvoboditvi pa se je zopet vrnil v Celje.

K njegovemu jubileju mu izrekamo iskrene čestitke.

Gibanje prebivalstva v Celju

V času od 5. do 12. 11. 1955 je bilo rojenih 22 dečkov in 22 deklic.

Poročili so se:

Franc Vrbanjak, avtomehaničar in Amalija Cepin, silvistična pomočnica, oba iz Celja; Mihael Kutar, mliničnik iz Nove Gorice in Alojzija Vede, natakarka iz Celja; Milan Skalar, delavec in Suzana Weiss, delavka, oba iz Celja; Feliks Brezovšek, avtomehaničar iz Loranca in Terezija-Breda Drobnič, učiteljica iz Poljčan; Jurij Vrečko, šofer in Komperšak Stefanija, gospodinja, oba iz Celja; Franc Podgajski, kmet iz Dobrove in Justina Kotnik, poljedelka iz Smarjete; Stanislav Markovič, radar iz Podlabina in Zagajšek Neža, poljedelka iz Trate; Fračišek Belihar, klepar in Orel Zora-Katarina, delavka, oba iz Celja.

Umrli so:

Ivana Cuk, gospodinja iz Celja, stara 70 let; Miroslav Drev, novorojenček iz Celja, star 4 mesece; Neža Komandinovič, kuharica iz Dobriše vasi, stara 53 let; Dr. Detiček Friderik, upokojeni sodnik, stanujoč nazadnje v Celju, star 61 let; Bela Berdon, upokojeni dentist iz Celja, star 56 let; Karl Ramsak, delavec iz Rožnega vrha, star 39 let.

naš mlajši rod videl svojega vzornika.

Jože Pečnik je po vsej Sloveniji znana in spoštovana osebnost. Rodil se je pri srednjemu kmetu v Gornji Sušici na Bizejskem dne 23. novembra 1870. Iz njegove rojstne hiše ob cesti iz Bistrice proti Brežicam, ga je njegov oče po končani osnovni šoli na Bizejskem in v Brežicah napotil v meščansko šolo v Krškem. Po končani študiji na mariborskem učiteljski je nastopil svoje prvo učiteljsko mesto na osnovni šoli v Brežicah. Že po prvem tednu pa je prejel dekret za namestitev na šoli na Bohorju, nekdanjem St. Vidu na Planini, 1891. Toda že leta 1894 ga je službena pot pripeljala zopet v Brežice. Zaradi njegove izrazite narodne zavesti tamošnjim nemškutarjem ni bil po volji, zato so ga po dveh letih premestili v Kapele. Kot vzornemu in pri ljudeh priljubljenemu učitelju se je posrečilo, da so zgradili tam novo šolo in dotedanjo enorazrednico razširili v štirirazrednico, njega pa imenovali za nadučitelja.

Kakor je bil vnet za napredno delo

POJASNILO

Kolektiv Trg. podjetja »Železninar« v Celju nam na našo zadnjo vest, s katero je dopisnik gotovo mislil to podjetje pojasnjuje glede prodaje grelnih blaznic, da je staro zalogo prodal za 1500 dinarjev. Dne 31. oktobra pa je podjetje prejelo novo pošiljko blaznic, katerih nabavna cena znaša 1900 dinarjev za komad. Prodajna cena je bila formirana na 2000 dinarjev za komad, torej niti ne za 5%.

KRONIKA NESREČ

Neki osebni avtomobil je v Petrovčah povozil Zupanc Alojza iz Studenca pri Zalcu. Zupanc je utrpel poškodbe na nogi.

Pri delu v tovarni je plin poškodoval očel delavcu Francu Ogrizku. Prepehljali so ga v bolnišnico v Maribor.

S kolesom je padel Karl Kolenc iz Lahovne. Utrpel je težje poškodbe po telesu in pretres možganov.

Cirkularka je pri delu poškodovala Znidar Jožeta iz Nove vasi.

Lužni kamen je pil Ograjenšek Ludvik iz Pristave pri Dobrni. Utrpel je opekline v notranjih organih.

S kozoletca je padel in si zlomil rebra Venek Peter iz Malih Braslovč.

V Dornovem kamnolomu v Zagradu je kamen stisnil delavca Izidorja Poljaka iz Dečkove ceste. Poškodoval mu je nogo, utrpel pa je tudi notranje poškodbe.

Pri delu je padel z droga električar Rajh Zdravko iz Vojnika. Poškodoval si je roko in dobil pretres možganov.

Odreži!

Naročilnica

Podpisani _____, kraj _____

_____, pošta _____, naročam

»Celjski tednik« in prosim, da mi ga začnete redno pošiljati.

Naročnino letno 500 din ali polletno 250 din bodo pobirali poštarji.

S tem se smatram za rednega naročnika »Celjskega tednika«.

Datum _____ Podpis: _____

...IN ZALEDJA

Pomenki s ceste

de in nadaljeval svojo pot.

»Midva se pa že dolgo nisva videla, tovariš Jože. Imate menda dopust,« nagovorim znanca, opranega z nahrbtnikom. Kakšen dopust neki? Saj vendar veste, da žaga v Kozjem ne dela, ker ne dobiva lesa. Domačini s kmetijskimi zadrgami in gozdno upravo vred ga rajši vozijo daleč drugam,« mi je po tožil moj stari znanec.

»Saj dobivate še plačo in otroške doliade,« sem mu posegel v besedo.

»Od kod pa jih naj vzamejo, saj vendar veste, da se iz prazne skledne ne da zajemati. O, pa sem videl na neki žagi toliko hlobov, da je nikakor ne bodo mogli, ker tudi stroji ne morejo dohajati. Les se tam kvari. Ne zamerite mi, če vam rečem, da takšno poslovanje ni v skladu s socializmom. Če bi na primer jaz imel preveč dela, ki bi ga ne zmoget, bi dal presežek tovarišu, ki je brez dela. Pa bo prišlo tudi do tega, le verjemite mi. Saj smo si nekaj tudi sami krivi. V Celje bi morali in tam stvar pravilno prikazati. Tam niti ne vedo, kako je z nami,« mi je zagrenjen povedal tov. Jože in me pustil samega na cesti.

Preden sem zavil proti domu, mi je tovariš Jaka mahal naproti, naj ga počakam. Čim je pristopil k meni, mi je ponudil zadnje srečke RK. Pohvalil sem ga, da jih je razprodal, toda on mi je odgovoril, da bi lahko razprodal še dva bloka, če... »To namreč pomeni,« če bi se me tisti, ki so najboljše gnotno podprti, ne bili odrekli samo z 20 din in če ne bi bilo toliko demokracije, bi imenik razprodanih srečk nabil na razglasno desko,« je pikro povedal tov. Jaka. S tem je bilo tudi konec moje poti.

IZ SLOVENSKEH KONJIC

Pred dnevi se je v Slov. Konjicah tretjič sestel Občinski odbor SZDL za konjiško občino. Razen članov odbora so seji prisostvovali še sekretar Občinskega komiteja ZKS tov. Ulihr in sekretarji krajevnih odborov SZDL. Člani odbora so razpravljali o tekočih gospodarskih in političnih vprašanjih. Ena osnovnih ugotovitev je bila, da so nekateri odbori premalo delavni in še vedno čakajo na pomoč iz središča.

Na zadnjem zasedanju je delavski svet tovarne usnja KONUS v Slov. Konjicah med drugim sprejel in potrdil novi premijski pravilnik tega podjetja. Pravilnik je več mesecev sestavljala posebna komisija, pri tem pa so sodelovali še upravni odbor, strokovni svet in sindikalna podružnica. V njem je precej novih določil, ki bodo omogočala lažje in boljše določanje premij.

Telovadno društvo Partizan v Slov. Konjicah pripravlja za proslavo Dneva republike slavnostno akademijo z nastopom svojega članstva. Nastop bo v Kulturnem domu in lahko računamo, da nam bodo konjiški člani in članice ter mladina pokazali, kaj so se naučili v letošnjem letu. Podobne prireditve bodo tudi v nekaterih drugih večjih krajih konjiške občine in v večjih podjetjih.

Prosvetni delavci iz področja konjiške občine bodo v kratkem ustanovili svoje društvo.

Izobraževalni odbor pri konjiški »Svobodi« je že sestavil daljši program za predavanja, ki bodo v letošnjih zimskih mesecih za člane DS, UO in sindikalnih odborov, pa tudi za ostale delavce. Na programu so med drugim predavanja o proizvodnosti dela, plačnem sistemu, organizaciji podjetja, vlogi DS in UO, kar bo olajšalo članom v organih upravljanja njihovo delo.

L. V.

OD LAŠKEGA DO MRZLICE

vedno imeli zadovoljiv obisk hvaležnih poslušalcev.

Pevski zbor naše Svobode je med boljšimi zbori ter nastopa daleč naokrog. Zadnje dni meseca oktobra je pel celo na avstrijski strani za koroške Slovence, kakor pravijo, z velikim uspehom. Pri petju pa se začelja in tudi neha vsa dejavnost naše Svobode. Ljudje si žele tudi igre.

Na Igriših, to je na točki, kjer se z vzhodne strani vzpne na Mrzlico in kjer se stikajo bivša občina Rečica, Griže in trboveljski okraj, bosta Zveza borcev Rečica in Griže postavili spomenik. Tu je bila kmečka hiša, kjer so imeli partizani večkrat zatočišča.

V jeseni leta 1942 je nemška patrulja obkolila hišo, v kateri so bili poleg družine še partizani: Hafner-Veličko, Stacin, Košir Jože in Košir Jernej. Nemci so hišo zažgali, partizani pa so kljub borbi podlegli ter so prvi trije zgoreli. Le Košir Jernej se je posrečilo, da je ušel. Poleg prej navedenih partizanov so v hiši zgoreli še gospodar Hribar Leopold, njegova žena Marija, sin Franc ter sosed Ramsak Franc. Hčeri Mimico in Slavko so Nemci zajeli in poslali v taborišče.

Prav je, da se postavi tem žrtvam spomenik, ki bo naš mladini prikazoval grozote nemškega fašizma.

L. L.

POSNEMANJA VREDNO

Letos smo se spet hudovali nad neorganiziranim odkupom nekaterih KZ, katerim ni uspelo nakupiti zadostne količine sadja za svoje potrošnike. Ko je bilo sadja največ, so posegli vmes nakupovalci, ki so ponujali višje cene in kmetije so, razumljivo, prodajali boljše mu ponudniku.

Spriču tako lepe in obilne sadne letine ne bi letos smele ostati brez sadja tudi šolske in dijaške kuhinje. Ali so si ga vsaj te nabavile v zadostnih količinah?

Primer, kako lahko otroci plemenito tovariško pomagajo svojim tujem sošolcem, je pokazala osnovna šola v Braslovčah. Ker je bilo tudi v tem predelu Savinjske doline letos sadja na pretek, so ga otroci zbrali večjo količino in ga poslali svojim tovarišem na celjsko okoliško šolo.

Lep vzgled teh učencev in njihovih iznajdljivih učiteljev bi lahko posnemale tudi druge šole.

IZ SOŠTANJA

Pred kratkim je bila v Soštanju konferenca šolskih upraviteljev ter direktorjev nižjih gimnazij. Razpravljali so predvsem o pristojnosti občinskega ljudskega odbora kot oblastnega organa, upravnih organov in Sveta za šolstvo. Ugotovili so, da pristojnosti glede nameščenja in premeščanja učiteljskega kadra še niso povsem jasne in so nekateri izrazili mnenje, da bi glede na strokovno plat bilo bolje, če bi pristojnost bila na okraju, ki bi imel večji vpogled in možnost za izbiro kadra.

Govorili so tudi o tem, da se opaža pri šolskih upraviteljih premalo pozornosti delu šolskih kolektivov. Ponekod tudi pomanjkljivo vodijo razredne poslovne knjige, slabo čuvajo učila, ne skrbijo dovolj za šolske knjižnice.

Ob koncu so predlagali, da naj bi bilo kaznovanje staršev, ki ne pošiljajo otrok v šolo, ostrejšje, ker se opaža, da dosedanje kazni niso v vseh primerih dosegle svojega namena.

Ljudska univerza v Soštanju je priredila tečaj za učenje tujih jezikov: nemščine, angleščine in esperanta. Poleg tega je organizirala tudi tečaj za knjigovodstvo, stenografijo in strojeplasje.

Društvo rejcev malih živali je pred kratkim priredilo v Soštanju zanimivo razstavo malih živali.

Kmetijska zadruga Soštanj je odprla te dni nov lokal, v katerem bodo prodajali špecerijo in različna semena.

B. F.

V ZREČAH SE VEDNO PRIMANJKUJE STANOVANJ

Se bolj kot okolica, so se v zadnjih letih razvile tudi Zreče kot prvi večji kraj ob tem delu Pohorja. Razširjajoči tovarni se je morala umakniti Dravinja v novo strugo, na Dobrovi, nekaj minut od tovarne, pa je zrasla kar lepa vas. Nekaj nad 20 novih stanovanj je tovarna zgradila v preteklih letih, nekaj pa tudi zasebniki, toda stanovanjska kriza je še zmeraj velik problem. V tovarno se še vedno dober del delavcev vozi iz okolice s kolesi, vlakom in tovarniškim avtobusom, ker pač v bližini tovarne ne morejo dobiti primerne stanovanj.

Razen tovarne, ki predstavlja gospodarsko osnovo in garancijo za nadaljnji razvoj tega kraja, je tu še zadruga kot močna kmetijska organizacija. Priznati je treba, da se je v zadnjih letih dokaj močno utrdila, saj ima za to dobre pogoje in sposobno vodstvo za njeno usmerjanje.

Gibanje prebivalstva v celjski okolici

V času od 5. do 12. 11. 1955 je bilo rojenih 14 dečkov in 9 deklic.

Poročili so se:

Stanislav Hostnik, zidar iz Podkraja in Marija Zivkari, nameščanka iz Dravci pri Slov. Gradcu, Ivan Plevnik, vrtnar iz Ravn, okraj Celje in Dragotina Nareks, bolniška strežnica iz Zelenca, okraj Celje; Leopold Srebot, pleskar iz Zg. Hrušice, okr. Ljubljana in Cecilija Pečnik, kmečka hči iz Zg. Ponikve, okraj Celje; Stanislav Franc, strojni ključavničar iz Miklavškega hriba, Celje in Marija Pečnik, natakarka iz Celja; Anton Groblnik, poljedelec iz St. Jungerta, okraj Celje in Doroteja Verdel, poljedelka iz Podgore, okraj Celje; Janez Vipotnik, pleskar iz Zorca in Stefanija Cufar, nameščanka iz Zorca; Janez Verdel, iz Dobrčeste vasi, obč. Zalec in Jožeta Podpečan, tkalca iz Gotovelj, obč. Zalec; Anton Vodovnik, livar iz Gotovelj in Marija Jožef Gaberšček, gosp. pomočnica iz Gotovelj, obč. Zalec; Klavdik Franc, logar iz Luč in Angela Plaznik, kmetovalka iz Podvolovljek; Krešimir Albin, mesar iz Luč in Vera Česnovar, gosp. pomočnica iz Luč, okraj Celje; Radislav Kolman, železniški kretnik iz Sevnice in Jožeta Kidrič, poljedelka iz Zg. Neganja, okraj Celje; Jožef Turinek, avtomehaničar iz Skornega in Marija Golob, krojaška pomočnica iz Bočene; Franc Purnat, kovaški pomočnik in Amalija Kolar, knjižničarka, oba iz Bočene; Jožef Bradnik, žel. skladiščnik iz Malega vrha in Silva Balant, poljedelka iz Preser; Jožef Spende, šofer iz Nazarja, okraj Celje in Ana Fricelj, nameščanka iz Dobletine, okraj Celje.

Umrli so:

Alojzija Kač, kmetovalka iz Vrha, obč. Zalec, stara 71 let; Marija Kačnik, upokojenka iz Podkraja, obč. Zalec, stara 79 let; Marija Papež, invalid iz Zorca, stara 38 let; Emil Pintar, otrok iz Ložnice, obč. Zalec, star 18 mesece; Franc Lednik, poljedelec iz Studene, obč. Zalec, star 55 let; Andrej Drobež, otrok iz Vrha, obč. Zalec, star 9 mesece; Elizabeta Kvar, oskrbovalka iz Pernovega, obč. Zalec, stara 69 let; Helena Prangl, poljedelka iz Vrha, obč. Zalec, stara 31 let; Elizabeta Cokan, revizijska iz Vrha, obč. Zalec, stara 74 let; Franc Jelen, prevzamec iz Studene, obč. Zalec, star 76 let; Jakob Piki, posestnik iz Gotovelj, obč. Zalec, star 71 let; Ivan Zupanec, upokojenec iz Pernovega, obč. Zalec, star 75 let; Leskošek Ivan, gostilničar na Bregu pri Polze, obč. Zalec, star 75 let; Dušan Lamprečnik, novorojenček iz Smiklavža; Znidar Marija, prevzičarka iz Podvrha, obč. Zalec, stara 68 let.

Deseta obletnica poroke

(Izpod sila široke poltrošnje)

Celjske bradice

V TEDNU TISKA

Novinarjev se osem zbralo, da Teden svoj bi praznovalo. Bil to prav majhen je banket za ves novinarski oktet.

So sendviče si naročili in ljutomerčana natili. Se rac novinarskih nato lotili so se z vneto vso.

Tedaj odpro se tiho vrata... Postava nizka in bradata pristopi in ne reče nič — bil res je to prečuden ptič.

Možic nevažljivi prisede, pomakne k sebi čaše, sklede, široko mu zamiga kljun, ko piše, je na tuj račun.

Nazadnje brez besed izgine, za njim oktet požira slino. Kdo bil je ta čudaški gost? Kaj skriva se pod to skrivnost?

Novinarji za njim strmijo in že uganemo norčijo. Ta zajedalski, drzni svat je bil pa on — tiskarski škrtat!

Ker niso medse ga vabili, pridružil se jim je po sili, ki Teden tiska tudi zanj je čas poklicnih praznovanj.

Zaman za njim so pohiteli, da intriganta bi prijeli, ki je nesreč premnogih kriv, a je in bo neugonobljiv.

UGANKA

Ce ga ni, je res hudó, če pa je, spet ni lahkó! Le ugani, kaj je to!

To je sadje. Ce ga ni, cena kvišku mu leti, deca pa po njem vzdihuje, vitaminov potrebuje, v jabolkah in hruškah skritih, sladkih, zdravih, čudovitih.

Včasih — letos na primér pa je s sadjem spet malér. Dosti ga pod drevjem zgine, ker premalo je kupčije. Kdor pa s sadjem prekupe, sebi kapitalček kuje.

Vitamini — draga stvar, zanje šteje in da denar! Radodarna je priroda, toda vmes je cen svoboda in premnogih rok dobiček, segajočih nam v mošnjček.

Ce ga ni, je res hudó, če pa je, spet ni lahkó! Zdaj že vemo, kaj je to!

Priredil: Jurček Krašovec
Ilustriral: Tonček Skok

To je najnovejši hitrostni traktor, ki je kombiniran z žetvenim strojem, ki ga imenujejo »Splošni britanski kombiniran žetveni stroj«. Zadnja stran je razširjena v veliko krmilo, ki ima več prestav za jakost, ki se lahko poljubno regulira. Te traktorje izdelujejo v velikih količinah ter jih bodo že do konec leta začeli izvažati številnim državam

PREDRAG DIAMANT: Kako je najden, kako predelan in kje je zdaj

Leta 1905 je upravnik velikega rudnika v Afriki zagledal velik svetleč predmet v zemlji. Z nožem ga je odkopal iz gline in med prsti držal največji diamant, ki je bil kdajkoli najden. Diamant je imel 3025 karatov. Upravnik je za diamant dobil veliko nagrado, okoli 2000 funtov. Toda zdaj

so se začele težave. Najprej kako spraviti diamant na varno, da ga ne bi dobili v roke roparji, ki so nanj prežali. Uporabili so star trik. Čisto navaden ponarejen kamen so zavarovali, mu dodelili stražo na ladji, medtem ko so pravega poslali v posebnem zavoju kot vzorec brez vrednosti. Oba kamna, pristni in ponarejeni sta prispela v London nedotaknjena.

Diamant so dali na razstavo. Najbogatejši ljudje sveta so šli mimo njega, občudovali so ga, toda ni bilo nikogar, ki bi imel dovolj denarja, da bi ga kupil. Največjemu diamantu je bilo skoraj sojeno, da poleg vrednosti, ki jo ima, ne bo imel prilike koristne uporabe.

Končno je prišlo do tega, da so diamantu dali diplomatski značaj. Po končani burski vojni so Buri dobili samostojnost in diamant darovali v znak miru angleški kraljevski hiši. Toda bil je prevelik, da bi ga celega dali na kraljevsko krono. Treba ga je bilo razdeliti. Toda to je nevarno delo. Diamant ima svoje žile, ki lahko povzročijo, da ob neprevidnem udarcu nastane iz velikega diamanta kup prahu in drobcev.

Obdelavo so zaupali najboljšemu mojstru iz Amsterdama Asscheru. Leta je nekaj tednov raziskoval diamant. Potem je na voščeni in steklenih kopijah diamanta delal poskuse. Končno se je odločil. Nekaj dni je počival, potem pa se lotil dela. Z malim dletom je začel lomiti kamen. Prvič se je dletce zlomilo. Mojster je bil ves moker od znoja. Poskusil je še enkrat. Zdaj se je dragoceni kamen prelomil na dve, ravno tako kot je bilo zamišljeno. Mojster je zaradi duševnega napora padel v nezavest.

Srečno preklan diamant so nato razdelili na nadaljnjih devet kosov. Vsi ti diamanti od 1 do 9 krasijo danes angleško kraljevsko krono, poleg teh velikih devetih diamantov, je pri lomljenju nastalo še 96 manjših draguljev. Vse to so trije mojstri obdelovali celih osem mesecev.

Ali veste

1. za najtanjšo žepno uro na svetu?
 2. Kje imajo največ samorilcev?
 3. Odkod prihaja beseda sabotaža?
1. Najtanjšo žepno uro imajo v Švici. Debela je 3 mm in je vgrajena v lahko, okroglo, zlato škatlico. Stane 900 dolarjev...
2. Po neki statitiki OZN imajo največ samorilcev ZDA, na drugem mestu je Japonska — Tokio. Tam so ljudje skakali v vodo z nekega mostu. Da bi zmanjšala število samorilcev, je mestna uprava izobesila na mostu napis naslednje vsebine: »Preden se mislite končati, premislite, če je vaš naklep potreben. Z vljenje ni tako strašno, kakor se vam zdi.« Pravi, da je število samorilcev padlo.
3. Beseda sabotaža prihaja od francoske besede sabot, ki pomeni coklo, leseno obutev francoskih poljedelcev. Z njo označujejo Francozi — po njih pa tudi druga ljudstva — slabo izdelane stvari oz. v prenesenem pomenu besede — svojevolsko poškodovanje materiala.

Celjski grofje

— 163 —

— 164 —

— 165 —

— 166 —

Po večerji sta kralj in Ulrik šla v odkazane prostore za visoke goste. Sele tu je Ulrik pokazal svojo skrb. Tekal je ob vratih in prisluškoval. Slišal je nenehne korake in zvenketanje orožja pred vrati:

»Pokličite Hunjadija!« je kričal. Hunjadi je prišel in se delal vsega začude-

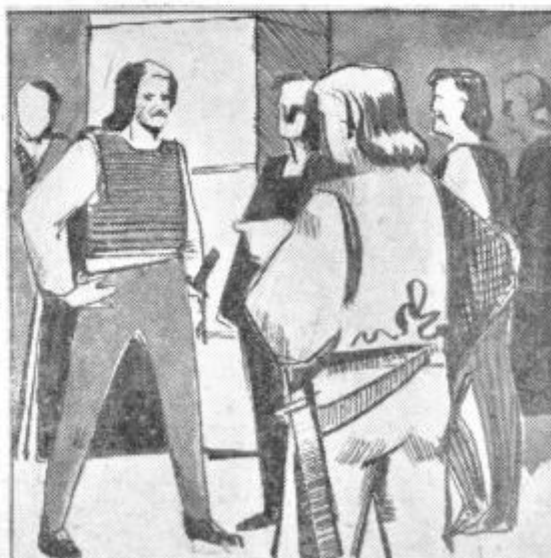
Noč je bila dolga. Ulriku ni bilo do spanja. Sredi noči je trdno poprijel za ročaj svojega meča, ko so tečaji vrat sumljivo škrtinili:

»Pst. Prijatelj sem!« je šepnil prišlec, ko je vstopil v spalnico. »Kaj želiš?« je dejal Ulrik. »Vdan sem vam in presvetlemu kralju.

Noč je minila in nič se ni zgodilo. Napočilo je torkovo jutro 9. septembra 1456. Ulrik in kralj sta šla v trdnjasko kapelo. Med mašo je prišel k Ulriku človek in mu prišepnil, da ga kliče Hunjadi k važnemu razgovoru. Ulrik se je za trenutek zmedel, potem pa pomiril. Ostal je v kapeli do konca opravila,

Tedaj je Hunjadi vstal in jezno povzel: »Resno besedo imam z vami, knez. Vi ste bili že mojemu očetu sovražni in ste taki ostali tudi do mene. Vaš pohlep presega meje, knez. Kaj nimate dovolj posestev in časti, da si jih iščete tudi na Ogrskem?«

Ulrik ni pričakoval tako odkritega napada.

nega, zakaj visoka gosta ne spita in ga kličeta sredi noči. »Čemu toliko oboroženih mož pred najinimi vrati?« »Čemu?« se je čudil Hunjadi, »menda ne bomo pustili visokih gospodov brez varstva,« je dejal Oger in odšel. »Mi se znamo sami varovati,« je odvrnil Ulrik in oblekel železno verižno srajco, ko je Hunjadi šel.

Vam, svetli knez, grozi nevarnost. Če hočete vas varno popeljem k vašim vojakom?« Ulrik se je zamislil. Potem je pomignil na kralja, češ, kaj tudi on. Oger je odkimal. »Potem se ti zahvaljujem vrli prijatelj, toda brez svojega kralja ne grem nikamor.« Redko je Celjan tako viteško nastopal. Morda pa Ogru ni verjel in je zaigral to dopadljivo prijateljstvo in zvestobo.

potem pa nestrpen ter zaskrbljen odšel v Hunjadijeve oddaje. Ko je Ulrik stopil v dvorano, je tam našel ob Hunjadiju zbrane vse višje ogrske plemiče. V tem trenutku je opazil, da je z njihovega obraza zginila prijaznost prejšnjega dne. Njihovi pogledi so se sovražno srečali z njegovimi očmi. Ulriku je bilo tokrat že stotič žal, da se je dal speljati v trdnjavo. Toda kaj je mogel. Upal je v srečo.

Zbral se je, da bi se branil: »No razumem vaše razburjenosti. Nič takega kot mi očitane ne iščem. Jaz sem samo zvest služabnik svojega kralja in svete Cerkve. Samo to je moja dolžnost. Časti, ki so mi bile dane si nisem vzel. Tako je odločil državni zbor in sam presvetli kralj.« Ulrik je nastopil odločno in s svojimi besedami hotel poudariti, da ima zaščitnike, ki ne bodo trpeli Ogrske samovolje.

